

industrija
gumijevih
usnjenih
in kemičnih
izdelkov

Sava Kranj

19. SEPTEMBER 1975

ŠTEVILKA 17 — XV

DELO DELEGACIJ — Že nekajkrat smo napisali, da je delo vseh delegacij odvisno tudi od dobrega in ažurnega informiranja. O čem in kako se dogovarjajo naši delegati, kdo jih informira in kakšne so te informacije, ki jih obravnavajo na skupnih sejah delegacij republiške skupščine in delegacij ZSD družbenopolitičnih skupnosti.

MEDNARODNO LETO ŽENA — Uresničevanje enakopravnosti žensk je eden izmed pomembnih pogojev za razvoj socialističnega samoupravljanja. Brez množične udeležbe ženske v boju, da delavec zagospodari nad sredstvi za delo in nad celoto svojega dohodka, delavski razred ne bo mogel uresničiti . . .

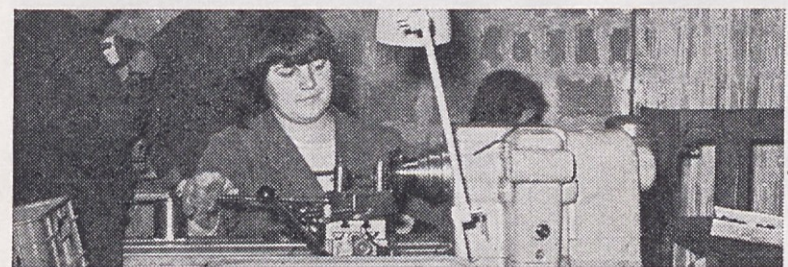
VESTI IZ IC — S 1. septembrom so se spet odprla vrata naše gumarske šole. V šolskem letu 1975/1976 bo gumarsko šolo obiskovalo tudi 29 učencev, ki so končali osnovno šolo v Čokotu pri Nišu. Mladi iz socialistične republike Srbije so se odzvali vabilu uredništva in nam pripovedovali o svojih prvih vtisih, željah in počutju.

O KULTURI — Vsekakor bo potrebno več denarja za kulturno dejavnost in njeno širitev med člane kolektiva. Nujno bo potrebno razmišljati o lastnih prostorih, kjer bi bile kulturne prireditve vsaj v tistih možnih okvirih, ki nam jih dopuščajo razmere. S tem bi se vsekakor izognili stroškom ob gostovanjih v drugih kulturnih ustanovah, posebno pri organiziranju predstav, proslav, predvajanja filmov, predavanj ipd.

VESTI IZ TOTRE — KTM — PROTEKTOR — Med prispevki, ki so nam jih poslali dopisniki iz priključenih skupnosti tozdog se bo za vsakogar našlo nekaj zanimivega. Nekaj naslovov: Zakaj ne dobim tudi jaz; Uredništvu predlagam; Podopustniško razglabljanje; Novi članici kolektiva Totre; Samo da je. Med drugim smo vam pripravili tudi nekaj zanimivosti iz gumarske industrije . . .

S POTI PO FRANCIJI IN VTISI IZ SIBIRIJE — Pod naslovom Prijateljstvo med narodi je Jelka Hvastil napisala zanimive vtise z 18 dnevnega bivanja v pobratenem mestu LA CIOTATE v Franciji, kjer je bila z delegacijo mladih našega mesta. Drugi prispevek pa govori o spominih na Sibirijo, ki jo je поблиže spoznal naš sodelavec iz Totre dr. Vladimír Škerlak . . .

VESTI IZ VULKANA — Tudi za to številko glasila smo pripravili nekaj prispevkov, ki nam jih je v uredništvo poslal odgovorni urednik Vulkanovih novina Nikola Đorđević. Vseh ne bomo objavili zaradi obsežnosti gradiva, bomo pa jih pripravili za izdajo v I. skupni številki glasila, ki bo predvidoma izšla v začetku meseca oktobra.

SPORT — Skakalci, kolesarji, nogometaši v Vulkanu in igralci namiznega tenisa so teme na športni strani. Ob tem bi lahko napisali, da v Savi ne manjka športnikov niti ljubiteljev športa, pa tudi tistih je veliko, ki imajo radi šport na straneh našega glasila, moram pa priznati, da je tudi nekaj takih, ki pravi, da je športa preveč.

Enakopravnost — razvoj — mir

Iz govora tov. Vide Tomšič, vodje jugoslovanske delegacije na svetovni konferenci ob mednarodnem letu žensk.

Številne analize družbenega in gospodarskega napredka držav širom po svetu potrjujejo staro pravilo, da je raven ženske enakopravnosti eno izmed najbolj pomembnih ka-

kor ženske žrtve izkoriščevalskih sistemov, ki se zoperstavljajo spremembam, ker so preprosto v službi in podprti s strani tujih interesov.

Priče smo oživljanju fašizma kot zadnjega pribežališča najbolj reakcionarnih sil sveta. Spomnimo se,

Priznanje tudi ženam za njihov prispevek pri delu

zalcev razvoja. Predvsem pa stop-da je fašizem skrajno poniževal nje demokratičnosti določene družbe. Podatki o položaju žensk v družini, pri delu in v procesih odločanja razkrivajo položaj širokih množic delovnih ljudi po vaseh in v mestih in bi jih lahko uporabljali za merila pri primerjanju družbenega napredka in socialnega položaja v različnih državah.

Ne moremo sprejeti poenostavitve, da gre pri boju za enakopravnost pravzaprav samo za to, da naj bi ena polovica človeštva — ženske dosegala, kar druga polovica — moški že uživa. Diskriminacija žensk je nedvomno tako resno družbeno zlo, da ne moremo zdraviti samo njegove simptome. Iti moramo veliko globlje, prav do korenin tega pojava in odkriti resnične vzroke ter jih odpraviti.

Pri iskanju globljih družbenih vzrokov, zakaj se proklamirane politične, gospodarske in družbene pravice žensk v praksi tako počasi uveljavljajo, če se sploh uveljavljajo, je potrebno preučiti položaj vsakega človeka v družbenogospodarskem in političnem sistemu določene države, kakor tudi ovire, ki izhajajo iz mednarodnih ekonomskih in političnih odnosov.

Po mnenju naše delegacije so nekateri mednarodni pogoji odločilni za uspeh ali neuspeh prizadevanja, da bi se vse človekove pravice izvajale tako v posameznih državah, kot po vsem svetu.

Predvsem so vprašanja pospešnega gospodarskega napredka dežel v razvoju in uspostavljanju novih mednarodnih gospodarskih odnosov. Z uspostavljanjem takih odnosov pa bi lahko premagali vse kričeče družbene, gospodarske in politične probleme, kot so lakota, nezaposlenost, nepismenost. Nedopustna in nevarna utvara bi bila govoriti o enakopravnosti žensk ne glede na to, da so tako moški ka-

kor ženske in zlorabljal njih vlogo žena in mater, da je povzročil najhujše ločanju. Danes je v vseh voljenih

Naših žena se moramo spomniti večkrat — ne samo za 8. marec

trpljenje in smrt milijonov ljudi drugi svetovni vojni in da še zmeraj, tudi dandanes povzročajo trpljenje ljudstvu nekaterih držav.

Tov. Vida Tomšič se je v nadaljevanju svojega govora dotaknila nekaterih izkušenj pri premagovanju težav na poti k popolni enakopravnosti obeh spolov v Jugoslaviji. Pri tem je opozorila na pomembno dejstvo, da so vodilne politične sile v naši družbi pri pripravljanju oborožene vstaje proti fašistični agresiji posvetile posebno pozornost vprašanju, kako vključiti ženske v narodnoosvobodilni boj kot enakopravne sobojevnice. Ženske Jugoslavije so množično sodelovale v narodnoosvobodilnem boju kot bojovnice ter politične in družbene delavke. To je bilo zelo pomembno za zmagovalni izid boja, za samoodločanje in suverenost ter za zgraditev nove, socialistične družbe.

Za položaj vseh delovnih ljudi, posebno žensk, je prav gotovo od-

ločilnega pomena leta 1950 vpeljano delavsko in družbeno samoupravljanje. Nova ustava iz leta 1974 je še bolj utrdila kot temeljno človekovo pravico — pravico delavcev v industriji, kmetijstvu in družbenih dejavnosti, da sami odločajo o sredstvih, pogojih in sadovih svojega dela. Celotni sistem političnega odločanja je prilagojen tej vlogi delovnih ljudi v družbeni proizvodnji.

Samoupravna telesa delovnih organizacij v gospodarskih in negospodarskih dejavnostih sprejemajo glavne odločitve o celotnem dohodku, vključujoč investicijske odločitve. Delegacije delovnih ljudi in občanov, izvoljenih neposredno v delovnih organizacijah in v stanovanjskih okoliših — krajevnih skupnostih, so pooblaščen in dolžne razglabljati o vseh vprašanjih, o katerih sprejemajo njihovi delegati odločitve v skupščinah, od občinske do zvezne ravni. Tako so vsi avtentični interesi ljudi vključeni v proces odločanja na njihovem delovnem mestu, v kraju bivanja ali pa — glede na področje njihovega posebnega interesa — v samoupravnih interesnih skupnostih.

Politično odločanje in delo nista več ločeni področji in klasična koncepcija politike kot področja poklicnih politikov ne velja več. Delavstvo obeh spolov se takorekoč iz svojih delovnih mest udeležuje odločitev v svojih delovnih enotah in v celotni družbi. V tem procesu se politika spreminja iz oblasti, ki vlada ljudstvu, v upravljanje stvari, ki zadevajo vso družbo. Ta novi politično-delegatski sistem je nujno prinesel vse večjo udeležbo žensk v političnem življenju in pri od-

in 14 % v zvezni skupščini Jugoslavije.

Da bi doumeli ves razpon novih možnosti, ki so se odprle občanom in občankam pri upravljanju njihovih zadev, naj omenimo še to, da je danes v najrazličnejših samoupravnih telesih okrog 2 milijona ljudi voljenih upravljavcev, to je 10 % vsega prebivalstva.

Ob zaključku pa je tov. Vida Tomšič, izhajajoč iz jugoslovanske prakse, svetovni konferenci ob mednarodnem letu žensk, predlagala ukrepe, ki so potrebni za premostitev ovir pri doseganju popolne enakopravnosti med moškimi in ženskami, in podčrtala naslednje:

Novi položaj žensk in moških terja novo delitev dela in vlog. Tega ni mogoče doseči samo po zakonodajni poti in ne sledi samogibno izboljšanje življenjskih razmer in dvigu dohodka na prebivalca. Ker so hkrati s pospešenim gospodarskim napredkom nujne globoke družbene spremembe, je potrebno zagotoviti, da imajo vodilne družbene sile jasno orientacijo glede ustvarjanja razmer za nov družbeni položaj tako moških kakor žensk.

Globoke spremembe v položaju žensk in moških se tedaj lahko ustvarijo samo kot integralni del pospešenega razvoja in sprememb v družbeni strukturi. Odločilno je, da položaj posameznika v družbi določa njegovo delo, ne pa lastništvo. Nadalje ne gre samo za to, da bi vključili ženske v stare politične strukture, ampak se mora skladno s tem novim položajem proizvajalcev in občanov spremeniti sam značaj politike.

Položaj žensk se lahko bistveno spremeni le, če si bomo zavestno prizadevali premagati sedanjo delitev dela in vlog po spolu, če bodo naši združeni naporji zagotovili nove oblike družbene skrbi za otroke in če bomo zavestno preobrazili številne posle in opravila posameznega gospodinjstva v razne veje družbenogospodarskih dejavnosti ter javnih uslužnostnih delavnic.

Vsa družba in ženske same morajo spoznati, da je dolgoročno in trajna perspektiva za ženske, da se kot delavke, kot proizvajalke neposredno vključujejo v družbeno gospodarstvo, v razne poklice vključno v kmetijsko proizvodnjo. Tako izobraževalni sistem kakor splošno mnenje se morata zato seveda skladati s tem ciljem. Ni treba, da bi se morale ženske zaradi zakonske zveze ali otrok odrekatii zaposlitvi zunaj doma.

vdelegacijah 22 % delegatov žensk. V delovnih organizacijah je 30 % delegatov žensk, nad 15 % jih je v krajevnih skupnostih, 17 % v republiških in pokrajinskih skupščinah

Na sliki: Helmut Turzanski čestita Veri Kunšič

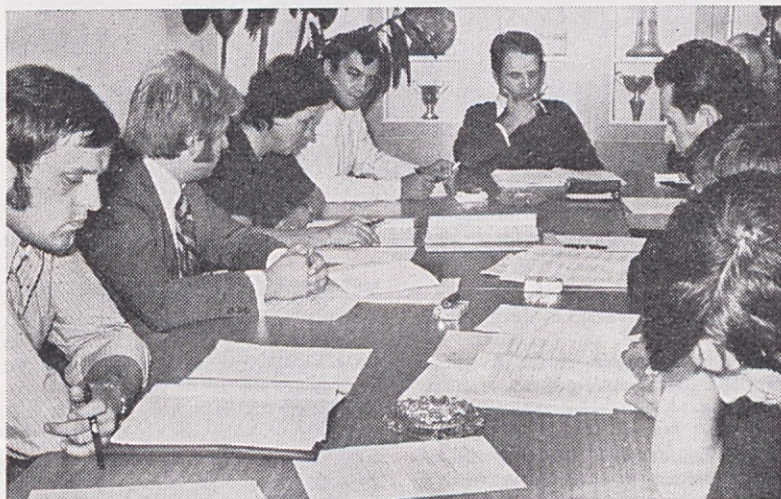
Delo sindikata

Na 7. redni seji predsedstva sindikalne konference delovne organizacije so obravnavali samoupravni sporazum o delitvi sredstev sklada skupne porabe, pravilnik o organizaciji in delu samoupravne delavske kontrole, programe dela komisij in tekočo problematiko: poročilo o realizaciji letnega programa dela predsedstva in OOS, sprejeli so sklep o ustanovitvi koordinacijskega odbora sindikata Save in potrdili sporazum o njegovi ustanovitvi. Razpravljali so tudi o ozimnici in socialni pomoči delavcem, ki imajo šoloobvezne otroke. Sprejeli so stalno pokroviteljstvo nad Klubom zdravljenih alkoholikov Save.

je ocenjevanje kandidatov precej nevhvaležna naloga, ker je predvsem v zadnjem času prišlo do nekaterih pripomb. Problem nastaja tudi pri zbiranju podatkov o kandidatih, zato se bodo v bodoče pri tem mnogo bolj angažirali politični aktivni v skupnosti tozgov. Tudi kadrovske komisije v skupnosti tozgov bodo morale prispevati svoj delež in nuditi vso pomoč pri kadrovanju. Tov. Copek je pri tem pripomnil, da delavcev primanjkuje, da veliko kandidatov dobi negativno oceno moralnopolitičnih kvalitiet. Zato bo potrebno take člane vključiti v družbenopolitično delo. Vse zainteresirane člane pa moramo vključiti v

Sindikata daje velik delež k urejanju vseh pomembnih zadev delavcev Save

O predlogih, o katerih so razpravljali na sindikalnem predsedstvu bodo odločale sindikalne skupine in zbori delavcev

Pri obravnavi samoupravnega sporazuma je bilo poudarjeno, da je bistvena sprememba sporazuma v tem, da je sestavljen za celotno delovno organizacijo in da je tudi vsebinsko in oblikovno nekoliko drugačen od prejšnjega. V razpravi so člani predsedstva dali nekatere pripombe in sprejeli sklep, da predsedstvo sindikata sprejema z izrečenimi pripombami samoupravni sporazum o delitvi sredstev sklada skupne porabe in predlaga sindikalnim skupinam, da ga sprejmejo.

Ko so obravnavali pravilnik o delu samoupravne delavske kontrole, je tov. Milivojevič uvodoma dejal: »Na podlagi predlogov in pripomb, ki bodo dane na pravilnik, moramo sklicati skupno sejo predsedstva sindikata in sveta samoupravne delavske kontrole na nivoju delovne organizacije.« Na pravilnik o razpravi ni bilo bistvenih pripomb, razen te, da je preveč strokovno napisan in ne predvideva konkretnih nalog. Sklenili so, da gre pravilnik v obravnavo in razpravo po vseh IO OOS in svetih SDK. Na ponovnem sestanku, na katerem bodo dani konkretni predlogi in mnenja, pa bo odločeno, kako se bo sindikat vključil in pomagal, da bo delo SDK normalno steklo.

Sledila so poročila o delu komisij (poročilo o delu kulturne komisije objavljamo v celoti). Komisija za šport in rekreacijo je podala izčrpno poročilo o delu, organizaciji tekmovanj itd. Tov. Antolin je poročal o delu kadrovske komisije ZK in sindikata in pri tem opozoril, da

družbeno izobraževanje. Pri tem se mora angažirati tudi Izobraževalni center.

Na poročilo o realizaciji letnega programa dela predsedstva konference in OOS ni bilo bistvenih pripomb in se lahko pričakuje, da bodo v celoti realizirali program in zastavljene naloge.

Tudi na predlog sporazuma o ustanovitvi sindikalnega koordinacijskega odbora na seji ni bilo nobenih pripomb, zato ga je predsedstvo potrdilo.

Kako bo letos z nakupom ozimnice, še ni popolnoma jasno, ker ponudb še ni in se bomo morali pozanimati in sami priskrbeti čim kvalitetnejša jabolka kar pri direktnih proizvajalcih. Zanimivo pri tem je, da je tudi mladina pripravljena dati svoj delež in s prostovoljnimi delom pomagati pri obiranju jabolk in s tem nekaj prihraniti. Tudi letos so oblike socialne pomoči podobne lanskim, to je finančno in materialno s tem, da se bodo sredstva iz sindikalne članarine, ki so namenjena kot pomoč socialno ogroženim in delavcem, ki imajo šoloobvezne otroke, združila s sredstvi iz sklada skupne porabe. Akcija pomoči je že stekla.

Klub zdravljenih alkoholikov je na sindikat naslovil prošnjo za stalno pokroviteljstvo sindikata nad KZA. Predsedstvo je prošnji ugodilo in sprejelo stalno pokroviteljstvo nad KZA Save.

L. M.

Delo delegacij

Na skupni seji delegacij združenega dela republiške skupščine in delegacij DO zbora združenega dela občinske skupščine, ki sta jo vodila tov. Franci Balanč, delegat ZZZ RS in tov. Božo Cvetkovič, predsednik konference DO, so delegati obravnavali analizi tekočih gospodarskih gibanj in izvajanja nalog resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije v letu 1975. Kratko obrazložitev je dal tov. Franci Balanč.

Z resolucijo so začrtane predvsem smernice razvoja gospodarske in negospodarske dejavnosti. Prav tako pa resolucija predvideva, da se doma ustvari čimvečja surovinska in energetska osnova, saj bi s tem v veliki meri zmanjšal uvoz. Zato so z zakoni ponovno predvidene velike oz. večje obremenitve gospodarskih organizacij. Povsem se zavedamo, da je to v resnici potrebno, ker sicer ne bo mogoče uresničiti nalog, začrtanih z omenjeno resolucijo. Kljub temu pa, da delovne organizacije podpirajo novo zvišanje dajatev, bo za uresničitev nalog še vedno premalo sredstev.

Na seji je bilo izrečeno mnenje, da bi bilo bolje, če bi se zakonske obveznosti že sedaj toliko povečale, da bi bila zagotovljena vsa potrebna sredstva. Bilo bi neugodno, da bi čez čas prišlo do ponovnega povečevanja dajatev, kot se je to že večkrat zgodilo.

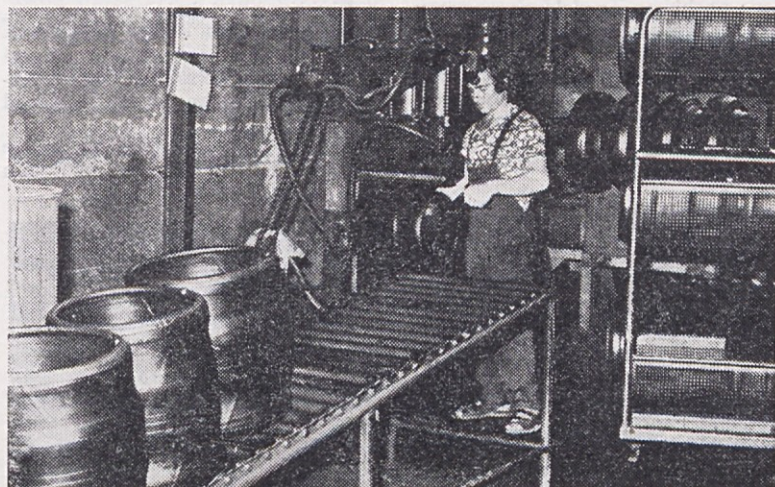
V nadaljevanju seje so obravnavali še osnutek družbenega načrta razvoja občine Kranj za obdobje 1976—1980. Obrazložitev je dal tov. Franc Bašar in opozoril predvsem na naslednjo vsebino družbenega načrta.

Družbeni načrt občine Kranj predstavlja pomemben dokument razvoja naše občine; predstavlja prvo analizo minimum kazalcev, ki so bili izdelani za razvoj občine v naslednjih petih letih. Osnova je predvsem dinamična rast gospodarstva in socialnega položaja občanov, ki mora temeljiti na večji produktivnosti in večji mednarodni delitvi dela.

Celotni dohodek občine naj bi se v tem obdobju povečal od 7 na 11,2 odstotka (poprečna stopnja rasti 9,6), materialni stroški naj bi narasli po stopnji 8,9 %. Poprečna stopnja rasti družbenega proizvoda naj bi znašala 10,9 %, stopnja rasti dohodka za delitev pa 10,8 %. Rast zaposlenih naj bi se povečevala po stopnji 3,1 %, rast osebnega dohodka pa po stopnji 4 do 4,5 % na leto.

Osnutek družbenega načrta predvideva tudi določene spremembe na področju investicij. Vsaka delovna organizacija, ki bo prešla na novo investicijo, bo morala imeti zagotovljena finančna sredstva. Vse nove investicije naj bi bile usmerjene v čimvečjo avtomatizacijo, kar bi

(Nadaljevanje na 6. strani)

Informacije o delu delegatov in delegacij morajo priti do slehernega delavca

Zakaj ne dobim tudi jaz?

V naslednjem sestavku bi se rad dotaknil problematike, ki se verjetno ne pojavlja samo v Totri, ampak več ali manj v vseh tozdih naše delovne organizacije. Gre za akcije, ki jih organizirajo osnovne organizacije sindikata, in za udeležbo oziroma neudeležbo v njih.

Znano in tudi razumljivo je, da je skoraj vsaka sindikalna akcija povezana z določenimi finančnimi sredstvi, kar pomeni, da predstavlja za organizatorja — osnovno organizacijo sindikata — strošek, pa naj si bo ta čisto organizacijskega značaja ali v obliki dotacije udeležencem akcije. Akcije so načeloma zasnovane tako, da se jih lahko udeleži oziroma v njih sodeluje vsak član kolektiva.

Akcije so različne. Od preskrbovalnih, kulturnih, športnih pa do zabavnih in izletniških. Malo je članov kolektiva, ki bi se lahko udeležili vseh organiziranih akcij. Zaradi pestrosti pa lahko najde vsakdo nekaj, kar mu lahko koristi. Ne glede na to pa ni redke slučaje, da se ob posameznih sindikalnih akcijah pojavijo kritike, ki se glasijo približno takole: »Ali jih vidiš? Spet gredo na izlet! Pa po 50 jurjev bodo vsakemu udeležencu primaknili! Jaz nimam možnosti, da bi se izleta udeležil. Pa sem prav tako član sindikata. Zakaj ne dobim tudi jaz 50 jurjev, saj tudi plačujem sindikalno članarino?«

Take pripombe imajo v sebi kal demagogije in se jih kaj hitro lahko

poprime tudi večje število članov kolektiva. Tako nastane situacija, ki spravi organizatorja v težave. Ne bi se spuščal v podrobnosti in razglabljal ali raziskoval, zakaj se nekdo lahko, drugi pa ne more udeležiti sindikalne akcije. Rad bi take nergače le opozoril na naslednje: Ali so že kdaj pomislili, da so bili morda tudi sami deležni sindikalnih sredstev, in kaj bi takrat — na primer ob dnevu žena ali ob novoletni obdaritvi otrok — dejali na tako ali podobno kritiko nekoga drugega. Sindikat je brez dvoma dolžan poleg svoje družbenopolitične in samoupravljalne vloge v podjetju skrbeti tudi za standard delavcev, za njihovo kulturno življenje, športno rekreacijo, za gojitev tovariškega zblževanja in morda še za kaj. V ta namen zbira tudi sredstva in dobi dotacije podjetja, ki mu jih odobrijo samoupravni organi. In če bi se postavili na stališče, da se morajo ta sredstva razdeliti vsem enako, bi bilo najbolj pravično, da bi jih ob kakem državnem prazniku razdelili tako, da bi vsakemu članu osnovne organizacije primaknili v kuverto 20 ali morda 30 jurjev. Ali pa bi bilo tudi najbolj pametno? Verjetno ne, saj bi se s tem omrtvila celotna sindikalna dejavnost. Prepričan sem, da bi se kot prvi kritiki v tem primeru oglasili prav isti tovariši, ki tako nepremišljeno kritizirajo: »Zakaj ne dobim tudi jaz?«

Pavel Sepe

Uredništvu predlagam...

Zgodi se, da obstaja v posameznem obratu, tozdu ali delovni skupnosti kak splošno znan problem, ki niti ni tako velik niti tako pereč, da bi o njem razpravljali organi delavskega samoupravljanja, pa vendar... Problem obstaja in zadeva toliko in toliko članov kolektiva. Odgovorni ga odlagajo ali prelagajo na druge, problem pa ostaja isti iz dneva v dan, iz tedna v teden in iz leta v leto, pa čeprav bi se ga z malo dobre volje in zavzetosti dalo že zdavnaj rešiti. Da bi naše glasilo pridobilo na tehtnosti in da bi ga člani kolektiva raje prebirali, predlagam, da se odpre v njem rubrika »Prosimo za odgovor«. V tej rubriki naj bi bili objavljeni prispevki članov kolektiva, ki bi zadevali njihove ali sodelavčeve probleme na delovnem mestu. Uredništvo pa bi bilo dolžno poskrbeti že v naslednji številki po objavi članka za konkreten odgovor odgovornih služb ali tovarišev, kasneje pa tudi začeti akcije (ponovne objave, urgence itd.), da bi se takšni problemi v najkrajšem

možnem času odpravili ali pojasnili.

Za začetek pošiljam prispevek, ki naj bi — po vaši presoji seveda — odprl to rubriko.

Prevozi v službo in iz službe

Delovna organizacija Totra je locirana precej na osamljenem kraju, sredi polja in zunaj večjih naselij, tako da je pevoz v službo in iz službe za marsikaterega člana kolektiva zelo težaven. Kot je znano, je v kolektivu zaposlenih več kot dve tretjini žensk, katerih domovi so v glavnem raztreseni od Bizovika do Podlipoglava in Zaloga. To so manjši kraji, ki so sicer povezani z Ljubljano z lokalnim prometom, ki pa proizvodne obrate naše tovarne obide. Zato so delavke in delavci iz teh krajev vezani na lastna prometna sredstva za prihod in odhod iz službe.

Največkrat je to kolo. Če pa se poslužujejo lokalnega prometa, jim

ostane do delovnega mesta še dobršen kos pešpoti. Predvsem je ta problem prevoza pereč ob grdem vremenu, pozimi in za delavke, ki se vračajo domov iz popoldanske izmene (ob 22. uri). Marsikatera ima do doma 6 do 7 km, kar seveda ni malo.

V našem podjetju vozi avtobus delavce že nekaj let (zjutraj in ob

verjetno pa bi se tudi marsikdo, ki sedaj uporablja osebni avtomobil, raje vozil s tovarniškim avtobusom. Avtobus naj bi vozil vsaj trikrat (zjutraj, opoldne in zvečer); da bi bil polno zaseden, bi se lahko dogovorili s tovarno Zima in Bolnišnico za duševne bolezni, saj tudi delavci teh dveh delovnih organizacij gravitirajo na omenjeni predel.

Za nekatere ni poskrbljeno za avtobusni prevoz, ostane jim edino še kolo

14. uri) izpred železniške postaje v Ljubljani do tovarne in nazaj. Vmes sta dve postaji, da ga lahko uporablja kar največ ljudi. Avtobusa se poslužujejo tudi delavci iz tovarne Zima.

Delavci Totre, ki stanujejo v naseljih vzhodno od tovarne, postavljajo vprašanje, zakaj se tak prevoz ne organizira tudi zanje. Po približni oceni jih je najmanj 20, ki bi se posluževali vožnje z avtobusom,

Avtobus naj bi povezoval središča večjih zaselkov (Sostro, Bizovik, Polje) s Totro. S tem bi se lahko izognili marsikateri »bolniški«, pa tudi sicer bi se v tej akciji odražala skrb za delovnega človeka.

Prizadeti delavci in delavke, še posebej iz obrata Litijska cesta, prosijo, da bi pristojni proučili to zamisel in jo po možnosti najkasneje do zime tudi uresničili.

Pavel Sepe

Oderuška solidarnost

Vest iz stanovanjskih (pod)razmerij

Nesporno je dejstvo, da je pridobitev družbenega stanovanja, pa naj bo to novo ali staro, velika prelomnica v življenju vsakega posameznika. Kdor pa te ugodnosti ni deležen in nima niti strehe nad glavo, mora pristati na to, kar mu so ljudje ponudijo. Primer, ki vam ga danes predstavljamo, pa že meji na kriminal in bi bila intervencija družbenih služb več kot nujno potrebna.

Oderuh (tako ga lahko imenujemo glede na njegovo neopravičeno bogatenje) je predčasno bil sam v veliki stanovanjski stiski, zato mu je naša delovna organizacija dodelila enosobno stanovanje v Tavčarjevi ulici št. 16. V tem trenutku pa je iz človeka, ki je bil potreben pomoči družbe, nastal novopečeni oderuh, ki je z družbeno lastnino, ki mu ni bila dodeljena, temveč jo lahko kot stanovalec souporablja, začel razpolagati.

Na imenovanem naslovu imajo pralnico v velikosti 2 x 3 m in je seveda kot vse pralnice tudi ta obložena s samim betonom.

Oderuh, ki stanuje v bližini pralnice, je trem brezdomcem zagotovil, da je prostor njegov ter da se lahko za silo vselijo, seveda pa morajo njemu plačati najemnino. Ko so se

brezdomci vselili, je zahteval od njih za prostor 600.— din mesečno, po štirih mesecih pa je zahteva porasla na 900.— din. Istočasno mu morajo plačevati 100.— din za porabljeno elektriko in 160.— din za vodo. Pri tem je treba opozoriti, da se stroški elektrike in vode delijo na vse stanovalece na omenjenem naslovu in da oderuh plačuje le del teh stroškov.

Stanovalci v Tavčarjevi ulici št. 16 želijo, da se omenjena zadeva uredi, ker smatrajo, da oderuh nima pravice odirati revežev, ki so mirni in pospravljajo dvorišče, medtem ko on samo smeti po njem z raznimi odpadki.

Stanovalci tudi menijo, da se mora oderuha predati sodišču, saj poleg izsiljevanja navedenih 160.— dinarjev od brezdomcev, le-tem tudi grozi, da bo v primeru neplačevanja vzel v prenočišče ljudi iz trga, ki mu bodo plačevali 50.— din za prepano noč. Hišni svet Tavčarjeve ulice št. 16 je tudi sklenil, da ljudje, ki stanujejo začasno v pralnici, lahko ostanejo tam še naprej ter za to uslugo čistijo dvorišče.

Vsakršna podobnost z enim izmed zaposlenih delavcev v Umetnem usnju ni zgolj slučajna. E. M.

Avtobus vozi — ne za vse

Kaj je novega v Izobraževalnem centru

V junijski 12. številk glasila Sava smo zapisali, da se je sodelovanje med Vulkanom in osnovno šolo 29. november preneslo tudi na Savo. Kako?

Junija je Izobraževalni center obiskal direktor osnovne šole 29. november tov. Dušan Simović in se pogovarjal o prvi skupini učencev, ki bodo iz Niša prišli na savsko poklicno gumarsko šolo. Že takrat so se dogovorili, da bodo učenci prišli iz Niša konec avgusta, s 1. septembrom pa pričeli s poukom. Dogovorili so se uresničili in med nami je pet učencev, ki so uspešno končali šolanje na osnovni šoli 29. november v Čokotu. S poukom so začeli, spoznali so že nekaj predavateljev, vodstvo Izobraževalnega centra in delno tudi že naše mesto. Čeprav ne bomo dobili popolne slike prvih vtisov mladih bodočih gumarjev, smo se odločili za krajši pogovor z nekaterimi izmed njih. Spoznali jih bomo v sliki in besedi (vsaj nekaj), delno tudi že naše mesto. Čeprav ne ko bodo prebrali sestavek, ki bo mogoče zanje prvo srečanje s sinom ali hčerko, odkar so zapustili domače in okolje, v katerem so rasli. Prepričani smo, da bodo tu v Kra-

trenutno čaka na odhod v vojsko. Ko bom končal dvoletno šolo, bom poskusil študij nadaljevati na srednji tehnični gumarski šoli. Odločil sem se, da bom tudi po končanem šolanju ostal v Kranju in se zaposlil tu v Savi. Sicer smo imeli v začetku težave z jezikom. Sedaj pa

Zivorad Didić

je že bolje, saj nam predavatelji, če kaj ne razumemo, tudi prevedejo. Prek časopisa bi rad pozdravil vse domače kakor tudi vse iz osnovne šole v Čokotu, posebno direktorja šole tov. Dragomira Simovića.

Živorad Didić

Rodil sem se na Jastrebcu, od malega pa sem živel v Novem Selu. Osnovno šolo sem končal v Čokotu z odličnim uspehom. Moja velika želja je bila nadaljevati študij na vojni letalski gimnaziji v Mostarju ali na vojni gimnaziji kopenske vojske v Beogradu. Ker je bilo število prijavljenih preveliko, nisem prišel v ožji izbor. Kako sem zvedel za vpis na gumarsko šolo? Vsi učenci osnovne šole v Čokotu opravljamo obvezno prakso v gumarski tovarni Vulkan v Nišu. Takrat sem se tudi prvič srečal z gumarskim poklicem in se zanj tudi odločil. Spoznal sem proces proizvodnje in od takrat dalje me gumarska panoga zanima. Ko

Dragan Lazarević

sem razmišljal, na katero šolo naj grem (v Nišu je brezposelnost občutnejša kot tu pri vas, vendar na zavodu za zaposlovanje ne srečam brezposelnega gumarja), sem se odločil in se vpisal na gumarsko šolo v Kranju. Razmišljal sem tudi o tem, kakšno prednost ima ta šola pred ostalimi. Izhajam iz delavske družine in staršem bi bilo vzdrževanje na katerikoli drugi šoli v Nišu samo v breme. Že zato ima šola v Kranju prednost pred drugimi. Po končanem šolanju se mislim vrniti in se zaposliti v niškem Vulkanu. Če bom imel vse pogoje, bom morda nadaljeval študij na tehnični gumarski šoli in kasneje na gumarski fakulteti.

Ko sem bil na praksi na štirivaljničku, težav z jezikom nisem imel, saj delavci pri stroju zelo dobro obvladajo srbohrvaški jezik. Pozneje, ko bom bolje obvladal slovenski jezik, se bom tudi lažje posvetil kakšnemu svojemu konjičku, kot sta npr. modelarstvo ali fotografiranje. Ker ste mi dali možnost, da pošljem pozdrave prek vašega časopisa, bi rad v prvi vrsti pozdravil ves pedagoški aktiv osnovne šole v Čokotu in jim svetujem, da to obliko sodelovanja z Vulkanom preneso še na druge aktivne podobnih ali drugih panog, da se bodo njihovi učenci lažje odločili za poklic, ki

Miroslav Kostić

jih zanima. Pozdravljam predvsem svoje starše in vse delavce v Vulkanu. Tukaj sem zelo zadovoljen.

Dragan Lazarević

Končal sem osemletko v Čokotu. Sem edinec, doma pa imamo veliko posestvo. Po končani šoli sem eno leto pomagal očetu na polju. Ko sem izvedel za gumarsko šolo, sem začel razmišljati o gumarskem poklicu. Posvetoval sem se z očetom, ki mi je dovolil, da nadaljujem šolo in si ustvarim poklic. Tu v Kranju sem z vsem zadovoljen, z življenjem v Dijaškem domu, s prehrano, všeč mi je tudi mesto Kranj. Matijo me edino težave z jezikom, ki jih imamo seveda vsi. Po končanem šolanju se bom vrnil domov in se zaposlil v Vulkanu, kjer bom nadaljeval z delom. O tem, katero delo v proizvodnji bi mi najbolj ustrezalo, še nisem razmišljal, to se bomo odločili med šolanjem, prav

gotovo pa si bom izbral stroko, ki pride v poštev za delo v podjetju Vulkan v Nišu. Prek glasila bi rad pozdravil svoje starše.

Anton Lovrič

Miroslav Kostić

V Čokotu sem končal osemletko. Zanimam se za nogomet. Za gumarski poklic sem izvedel, ko smo v šoli gledali film. O tem nas je obvestil direktor šole in nas seznanil z možnostmi vpisa na gumarski šoli v Kranju. O tovarni Savi v Kranju smo izvedeli tudi iz filma, ki so ga predvajali vaši predstavniki ob obisku pri nas. Takrat smo se pogovarjali tudi o možnosti vpisa v Kranju. Z vsem sem zadovoljen, težave imam seveda s slovenskim jezikom. Kranj mi je všeč. Ko bom končal šolo, se bom vrnil domov in se zaposlil v Nišu. Gumarsko tovarno sem spoznal, ko sem bil na praksi v Vulkanu v Nišu in delal pri vulkanizaciji semeringov. Žele bi pozdraviti svoje starše in vse iz osnovne šole v Čokotu.

Anton Lovrič

Končal sem osnovno šolo v Čokotu in nadaljeval svoj študij na gimnaziji. Po dveh letih pa sem se premislil in se odločil za gumarski poklic. Od uspeha, ki ga bom imel v šoli, je odvisno, kako se bom kasneje odločil. Lahko se zgodi, da bom ostal tu v Kranju. Če bom imel možnost, bom nadaljeval študij na srednji tehnični šoli in morda tudi na FNT (odelek za gumarstvo). Za to šolo sem se odločil, ko sem bil v avgustu mesecu pri bratu v Bosni in se z njim pogovarjal o gumarskem poklicu. Tudi starši so se z mojo odločitvijo strinjali. Ko sem prišel v Kranj, sploh nisem poznal nobene spremembe in se počutil kot doma. Ker sem bil navajen močnejše hrane, se mi zdi tukajšnja bolj slaba. V Skofji Loki imam sorodnike, ki jih lahko obiskujem, zato mi čas zelo hitro mineva. Tudi jaz imam težave z jezikom, seveda razumem vse, težje pa je govoriti. V svojem prostem času igran nanizni tenis in košarko, v Nišu pa sem se ukvarjal tudi z boksom. Prek časopisa bi želel pozdraviti vse domače in sorodnike.

Goran Stamenković

nju in med nami doživeli marsikaj, da se bodo pridno učili in svoje znanje ter delovne navade prenesli na svoje vrstnike, ko se bodo vrnili v svoje okolje, v Vulkan. Tisti pa, ki bodo ostali in se zaposlili v Savi, bodo z marljivostjo morda izobraževanje še nadaljevali na gumarski tehnični šoli. Sicer pa prepustimo besedo njim:

Goran Stamenković

Doma sem iz Čokota, kjer sem končal osnovno šolo. Vpisal sem se na trgovsko šolo, na katero sem hodil dve leti. Ko sem izvedel za gumarsko šolo, sem spremenil svojo odločitev in se odločil za gumarski poklic. Moji prvi vtisi v Kranju so lepi in nimam nobenih problemov. Stanujem v Dijaškem domu in sem s pogoji življenja v njem zadovoljen. Ko sem se odločil, da zapustim rojstni kraj, smo se o tem doma veliko pogovarjali in končno skupaj sklenili, da lahko odidem v Kranj in nadaljujem šolanje. Doma imam še brata in sestro. Starši so kmotvalci, sestra še hodi v šolo, brat pa

Novi člani kolektiva Totra

Znano je, da v Totri ni velike fluktuacije delavcev. Morda je bilo nekaj več sprememb v Tovarni izdelkov iz plastičnih mas (nekvificirana delovna mesta). V Tovarni pozamerterije in v skupnih službah pa le redko pride do odhoda ali prihoda novega delavca. Tako sta-

MAJDA VIDIC

Tudi Majda je izučena trgovka. Stara je 17 let. Učno dobo je prebila pri trgovskem podjetju Emona v Ljubljani. Tako kot Zlatka je tudi Majda poleg trgovske šole napravila strojepisni tečaj. Takoj po končani učni dobi se je na osnovi

Simpatični dekleti Zlatka Krivic in Majda Vidic, novi članici skupnosti tozdov TOTRA

nje je nedvomno odraz urejenih razmer v podjetju in močne navezanosti članov kolektiva na delovno organizacijo. Zato smo se odločili za pogovor s tovarišico Zlatko Krivic in Majdo Vidic, ki sta v mesecu juliju prišli v Totro kot administratorki za določen delovni čas. Nadomeščata namreč delavki na porodniškem dopustu.

ZLATKA KRIVIC

Pred kratkim je dopolnila 18 let. Ima končano trgovsko šolo in je svojo učno dobo opravila v ljubljanski Modni hiši. Poleg trgovske šole je napravila še strojepisni tečaj. Za to spremembo poklica sta predvsem dva vzroka. Najtehtnejši je delovni čas. V trgovini je izmensko delo, medtem ko dela kot administratorka v tovarni samo dopoldne. To ji omogoča, da bo lahko naprej študirala. Veseli jo pedagoški poklic in poskusila bo v eni tovrstnih šol. Drugi vzrok poklicne preusmeritve so težki delovni pogoji prodajalcev. Ves delovni čas prebiti na nogah, izmensko delo, delo ob sobotah... V Totri se je zaposlila na osnovi razpisa prostega delovnega mesta. Pri izbiri podjetja je nedvomno igralo pomembno vlogo tudi dejstvo, da je v Totri zaposlen njen oče.

Zlatka je na delovnem mestu fakturistke. Z delom je za enkrat zadovoljna. Vse življenje pa ne bi želela biti zaposlena na tem mestu, ker je delo preveč enolično. O delovnem kolektivu Totre ima najlepše vtise. Sodelavci so jo lepo sprejeli medse in v delovni skupnosti se dobro počuti. Malo jo moti le negotovost, kaj bo po osmih mesecih, ko se porodnica vrne. Sicer ji je bilo ob nastopu rečeno, da bo po preteku določenega delovnega časa verjetno možnost stalne, redne zaposlitve, pa vendar...

razpisanega prostega delovnega mesta zaposlila pri nas. Zaposlena je za določen čas v računovodstvu kot administratorka, kjer tudi izpolnjuje vrzel, ki je nastala po odhodu porodnice. Da je spremenila poklic, je bila vzrok želja po nadaljnjem šolanju, kar ji trgovski poklic z dvoimenskim delom onemogoča. Vpisala se je na srednjo komercialno šolo v Ljubljani, ki traja dve leti. Komerciala jo veseli in tako se ne boji naporov, ki so pred njo, saj bo morala dve leti petkrat na teden po službi presedeti celo popoldne še v šoli, da učenja in nalog sploh ne omenjamo. O našem kolektivu ima dobro mnenje. Sodelavci so jo lepo sprejeli in na delovnem mestu se dobro počuti. Želi si le, da bi imela bolj samostojno delo. Da je zaposlena za določen čas, jo seveda moti. Ne čuti se povsem člana delovne skupnosti, temveč bolj kot gost. Sicer je bilo ob nastopu službe tudi njej rečeno, da bo verjetno lahko po preteku določene dobe ostala še naprej v podjetju, podzavestno pa je negotovost stalno prisotna.

Obe naši sodelavki, ki smo ju danes predstavili, sta še mladi in imata še vse življenje pred seboj. Veseli nas, da se med nami dobro počutita ter jima želimo, da bi za, res dosegli vse tisto, kar si tudi sami želita.

Pavel Sepe

Analiza obveščanja v Savi

Naše glasilo pod lupo

V uredništvu informiranja imamo razmeroma dober pregled nad objavljenimi informacijami, ki naj skozi enoletno obdobje »pokrijejo« praktično vsa področja dela in življenja v delovni organizaciji. Tudi odbor za informiranje skrbi in nas opozarja na aktualnosti, zanimivosti in predloge določene informacije. No, tudi vaših mnenj slišimo več ali manj. Kljub vsemu pa to še ni zadosti. Pred leti smo dali naše glasilo v analizo-oceno Jugoslovanskega inštituta za novinarstvo v Beogradu. Izmed 24 glasil,

ki so bila ocenjena, je bilo naše med najboljšimi (med prvimi petimi). To, pravim, je bilo pred leti. Zdaj pa imamo spet priložnost, da zvmemo natančnejšo oceno informiranja v Savi. Absolventka Fakultete za sociologijo, politične vede in novinarstvo je vzela za svoje diplomsko delo temo Informiranje v Savi. Na osnovi objavljenih informacij v glasilu Sava, Informatorja ter na osnovi ankete (ki je že narejena) bo obdelala informiranje v Savi z vseh plati.

Jože Štular

Ni prepovedano!

Ko smo pred približno letom ali kaj več nameravali pisati o primeru, ki ga je obravnavala delavska kontrola v eni naših skupnosti tozdov, so mi odgovorili — da je njihov delavski svet sklenil — ne! Da ne objaviti. No, po poslovniku o organizaciji in delu delavske kontrole zdaj tak sklep ni več možen:

26. člen med drugim določa:

Način informiranja delavcev in organov upravljanja

V tem delu se mora določiti, v kakšnih razdobjih mora svet samoupravne delavske kontrole poročati delavcem oz. organom upravljanja. Iz poročila morajo biti razvidne naloge iz programa, kako so bile te naloge izvršene, razvidni morajo biti posamezni pojavi v poslovnih in samoupravnih aktivnostih, na katere je potrebno opozoriti iz preventivnih in instruktivnih razlogov, sodelovanje z družbenopolitičnimi organizacijami in podobno.

Intervali med poročili ne smejo biti daljši od treh mesecev.

Delo...

(Nadaljevanje s 3. strani)

tudi ugodno vplivalo na rast zaposlovanja v občini. V zvezi z zaposlovanjem je bila v kranjski občini izdelana analiza, ki je pokazala, da postaja le-to v občini sila problematično, ker vse prehitro narašča. S tem, ko se odpirajo nova delovna mesta, se namreč pojavlja tudi zahteva po ureditvi družbenega standarda novo zaposlenih delavcev, česar pa posamezne delovne organizacije niso zmožne v celoti zagotoviti. Zato naj bi se v prihodnjem petletnem obdobju zaposlovanje povečalo predvsem na področju obrti, gostinstva in turizma ter v družbenih službah.

Poleg razvoja gospodarstva v občini osnutek družbenega načrta nakazuje tudi smernice razvoja izvoza, ki naj bi se povečalo predvsem v dežele srednjega vzhoda in dežele v razvoju. Omejil pa naj bi se uvoz nekaterih surovin.

Z družbenim načrtom je predviden tudi razvoj družbenih dejavnosti (otroškega varstva, izobraževanja, zdravstva, stanovanjske dejavnosti itd.).

Osnutek družbenega načrta bo dan tudi v javno razpravo in prav verjetno je, da bo pri končni izdelavi načrta prišlo do nekaterih sprememb, čeprav je že osnutek izdelan na realni osnovi in potrebah občine.

Delegati so bili seznanjeni še s problematiko zaposlovanja v občini, s katero jih je seznanil tov. Jože Copek.

Porast zaposlovanja v kranjski občini predstavlja precejšen problem. S tem v zvezi je bila izdelana analiza, iz katere je razvidno, v katerih DO je bila porast zaposlovanja največja. Iz te analize je pomotoma izpuščena Sava kot DO, ki je vsa ta leta visoko presejala odstotek zaposlovanja. V preteklem petletnem obdobju se je povečalo število zaposlenih za 6,8 % na leto.

V prihodnjem obdobju bo vsekakor potrebno znižati stopnjo rasti zaposlovanja, kar predvideva tudi družbeni načrt občine. Potrebno bo čimbolj avtomatizirati obstoječo proizvodnjo, šele nato pa bo možno preiti na nove investicije. Istočasno z modernizacijo bo potrebno proizvodnjo tudi selekcionirati; proizvajala naj se predvsem kurantno blago. Dejavnosti, ki zahtevajo ekstenzivno proizvodnjo, bo potrebno postopno prenesti v manj razvite kraje, skratka tja, kjer so možnosti za tako delo, predvsem pa v sedaj priključene dislocirane obrate. Razvoj gospodarstva bo torej v bodoče potrebno planirati bolj organizirano.

V letošnjem letu je naša DO povečala število zaposlenih za 2,6 %, kar je v skladu s predvideno stopnjo rasti zaposlovanja v kranjski občini, vendar je zaposlovanje novih delavcev ustavljeno vse dotlej, dokler ne bo izdelana podrobnejša analiza, ki bo prikazala dejanske potrebe po zaposlovanju novih delavcev v naši DO.

Osnutek družbenega načrta občine Kranj za obdobje 1976—80 in problematiko zaposlovanja v kranjski občini je obravnaval na svoji redni seji 15. julija 1975 tudi DS DO, ki je priporočil delegaciji zboru združenega dela občinske skupščine, da glasuje za predloge, ki jih je posredovala skupščina občine.

L. M.

Gostje so si z zanimanjem ogledali nekatere proizvodnje enote

Obiskali so nas!

V petek, 5. septembra 1975 so nas obiskali predstavniki kolesarskega kluba telesnovzgojne enote vzhodnoslovaških železarn iz Košenic na Češko-slovaškem.

V upravni zgradbi jih je sprejel glavni direktor tovariš Filip Majcen in se z njimi zadržal v krajšem pogovoru. Uvodoma jih je seznanil z razvojem delovne organizacije in pohvalil dolgoletno sodelovanje našega kolesarskega kluba s češkim ter se zavzel, da se tako sodelovanje še nadaljuje.

Za pritrčen sprejem se je zahvalil predsednik kolesarskega kluba iz Košenic in v znak pozornosti ob tem srečanju predal tovarišu Filipu Majcnu spominsko darilo lesorez slovaškega delavca ter knjigo spominov na drugo svetovno vojno. Po sprejemu so si ogledali Savo v spremstvu Simona Tulipana in Ladislava Mraza.

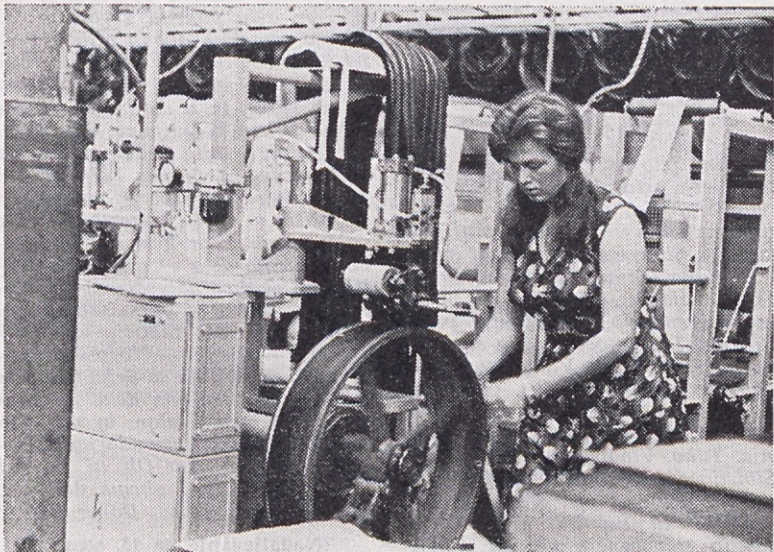
Naslednji dan so skupaj z našo kolesarsko ekipo odpotovali v Metliko na kolesarsko tekmovanje.

Predsednik kolesarskega kluba iz Košenic je ob slovesu dejal: »To naj ne bo naše zadnje srečanje, če ne drugače, pa se bodo prav gotovo srečali naši kolesarji. Jutri se bomo pomerili v Metliki. Z nami je namreč dopotovala tudi petčlanska mladinska ekipa. Upamo, da se bodo tako vaši, kot tudi naši fantje potšeno borili in se kar najbolje odrezali. Po končani dirki mislimo z našimi »hlapci«: obiskati še vaše Primorje in če bo vreme naklonjeno, se bomo v njem tudi namočili.«

Zaposlovanje v TTI v drugi polovici leta 1975

V skladu s politiko zaposlovanja v občini Kranj se bo na stoodstotno stanje zaposlenih v celotni TTI, v vseh proizvodnih tozdih in strokovnih službah v drugem polletju 1975 zaposlilo maksimalno 2% novih delavcev.

Tako bodo v strokovnih službah zaposlili samo delavce z visoko izobrazbo in še to v najnujnejših primerih. Administrativnega kadra na novo ne bodo zaposlovali. V proizvodnih tozdih bodo za nadomestila zaposlili samo moške, ženske pa

le v izjemnih primerih. Pomanjkane delavcev bodo krili z notranji mi rezervami (to velja predvsem za tozd Velopnevmatika).

Na 18. redni seji strokovne sveta skupnosti tozdov TTI so poleg načela zaposlovanja v drugem polletju obravnavali še poročilo o poslovnem rezultatu za prvo polletje, ki je kljub težavam, s katerimi so se srečevali, ugoden. Celotni dohodek, doseženi dohodek in ostanek

dohodka so v skladu z gospodarskim načrtom TTI za leto 1975. Opozorili pa so tudi, da ni narejeno ravno vse in da bi bili rezultati lahko še boljši. Posebno pozornost bodo morali posvetiti prekomernemu povečanju stroškov, porabi surovin za osnovno dejavnost in zmanjšanju stroškov pri vzdrževanju in popravilih (predvsem usluge drugih podjetij in zasebnikov).

L. M.

Rekli so...

Uspehi, kakršne smo dosegli na poti graditve nove družbe, so takšni, da o njih nismo mogli niti sanjati. V tridesetih letih graditve socialistične družbe v Jugoslaviji so se temeljito spremenili lastninski odnosi, s tem da je družbena last postala absolutno prevladujoča in predstavlja že nad 82% skupnega proizvoda. Industrija pa proizvede v manj kot mesecu dni več kot je proizvedla v letu 1939. — Tito na X. kongresu ZKJ.

glavni direktor DO Sava
Filip Majcen,

Glavni direktor delovne organizacije Filip Majcen je na seji centralnega strokovnega sveta, kjer so obravnavali predlog razvoja gumarske industrije SR Slovenije v obdobju 1975—1980, dejal: »Med vsemi podjetji je edino Sava sprejeti srednjeročni plan fizično tudi izpolnila, pa tudi sedanji plan Save je postavljen tako, da ga bomo do konca leta 1980 lahko realizirali.«

V Rumi je delo steklo!

Na eni zadnjih sej centralnega strokovnega sveta je Franc Sušnik, dipl. ing., dal kratko informacijo o svojih opažanjih v Rumi:

»Pripojitev Rume k Savi je bil dober korak. Sava se v Rumi lahko in se mora pokazati. Treba pa bo nekaj časa, da bo tudi ta skupnost tozdov dobro organizirana in da bodo vidni tudi rezultati dela. Predvsem je potrebno delavce v Rumi organizirati in motivirati za delo. Pri njih manjka organizacijskega pristopa in če ga bomo uspeli vpeljati, bo narejenega veliko. Rešitev pa ni v tem, da Sava pošilja svoje delavce v Rumo, ampak v tem, da se vsi v Rumi vključijo v delo. Pri tem pa jim lahko veliko pomagamo!«

Določena je stopnja amortizacije za leto 1976

Amortizacija po skupinah osnovnih sredstev se obračunava po določenih stopnjah na osnovi sklepa delavskega sveta za vsako poslovno leto posebej (seveda v okviru zakonskih predpisov). Ta stopnja ne morebiti manjša od stopnje, ki je predpisana z zakonom in je obravnavana na delavskih svetih tozdov kot tudi na njihovih zborih delovnih ljudi. Potrjena je bila v začetku junija meseca tega leta.

S tem je spremenjen 14. člen pravilnika o amortizaciji osnovnih sredstev skupnosti tozda Vulkan, tako da se je ta stopnja povečala za 25% od tiste, ki je predpisana z zakonom.

Z namenom, da se ta sklep uresniči, je strokovna služba izdelala potrebne stopnje amortizacije za vsako skupino osnovnih sredstev, ki so prav tako potrjene na delavskih svetih in zborih delovnih ljudi.

Letovanje v poletni sezoni 75

Tudi letošnja sezona nam je bilo vreme dokaj naklonjeno, še posebno pa med kolektivnim dopustom, ko je na letovanju največ naših delavcev.

Seveda bi najraje vsi letovali med kolektivnim dopustom, toda zmogljivosti kapacitet so premajhne, da bi temu ustregli. Prav zaradi povečanih možnosti za letovanje med kolektivnim dopustom, smo letos kupili še 11 prikolic Adria, v katerih imamo skupno 96 ležišč. Za tri ležiščne prikolic smo že tudi dokupili dodatne predprostore-baldahine.

Ob sladkem jezeru v Fiesi so nameščene naše prikolic.

Upamo, da ste bili s krajem, kjer so bile prikolic postavljene, zadovoljni.

Iz podatka, ki nam pove, da je bila vsaka prikolica povprečno zasedena 10 tednov, je razvidno, da vam je taka vrsta letovanja všeč, še posebej zaradi cene take vrste organiziranega letovanja.

Seveda so pri taki obliki letovanja tudi nekatere nevšečnosti (menja izmen v ponedeljkih, kako postopati, če zmanjka plina, pregore-

ta žarnica ali kaj podobnega). To so le malenkosti, ki jih je mogoče kaj hitro odpraviti.

Pri prevzemu prikolic ob izmenah smo videli, da se vsi člani kolektiva ne zavedajo, da je to naša last, da prikolic vzdržujemo sami, da je čistoča in red pogoj za čim daljšo uporabno dobo prikolic in inventarja v njih. Tudi čistoča v neposredni bližini prikolic ni bila povsod enaka in vzorna.

V naslednjem letu se bomo morali sporazumeti o bolj racionalni porabi letnega dopusta, ker bomo s tem lahko ugodno izpolnili željo večini delavcev, ki bi hoteli letovati v prikolicah. Če bi začeli s polno uporabo že od začetka junija pa vsaj do 15. septembra, bi bile prikolice povprečno zasedene 14 tednov, kar pa bi tudi ustrezno zmanjšalo celotno ceno njihove amortizacije ter razbremenilo kritično stanje med kolektivnim dopustom.

Cena letovanja v prikolicah je bila letos še nespremenjena, čeprav so stroški občutno porasli.

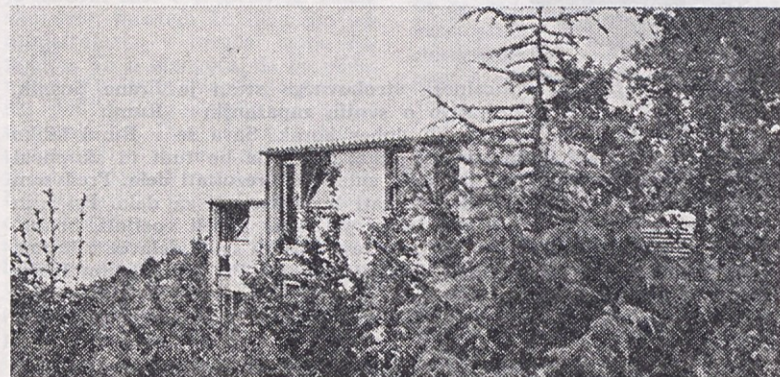
Za naslednjo sezono se bomo bolj potrudili in skušali odpraviti take napake. Nekaj ležišč smo imeli na razpolago na otoku Ižuin, Dugem otoku (Sali), kjer so letovalci bivali v privatnih sobah s prehrano v hotelu. Tudi ti so bili zadovoljni, saj sta prednostni otokov predvsem čisto morje in bolj zanesljivo sončno vreme.

V Novigradu nam je bilo na voljo samo 10 ležišč v dveh izmenah, ostale tri izmene pa so zasedali delavci, ki so socialno ogroženi.

V paviljonih vile Bellevue v Plavi laguni pri Poreču smo uporabljali 32 penzionov po 10 dni. Ker so leti boljše kategorije, so bile tudi cene višje.

Iz končne analize lahko vidimo, da smo letos lahko izbirali med petimi različnimi kraji ob jadranski obali, med različnimi cenami in različnimi oblikami letovanj.

Upamo, da ste se dobro spočili in z veliko dobre volje začeli z delom na delovnih mestih.

Z bujno vegetacijo in v neposredni bližini morja in plaž leže paviljoni vile Bellevue

Podopustniško razglabljanje

Malo na spodbudo drugih, malo pa iz »firbca« sem se pozanimal, kako so delavci naše skupnosti tozda KTM — Protektor preživeli dopust.

Povprašal sem referenta za splošne zadeve in družbeni standard tovariša Justina Jakopiča, če načrtno spremlja porabo letnih dopustov

naših delavcev. Povedal je, da ne vodi evidence, vendar ve iz osebnih kontaktov z delavci, kako porabijo svoj dopust. Mnenja je, da na tem področju še nismo dosti storili. Tako nimamo točnih podatkov, koliko ljudi letuje na morju, koliko v planinah, koliko doma in zakaj. Ma-

slim, da iz tega ZAKAJ sledi: Morali bi imeti točen pregled porabe dopustov.

Vemo, da je v KTM veliko zaposlenih iz drugih republik. Ravno tako nam je znano, da ima velika večina teh delavcev nizke osebne dohodke. Iz tega sledi, da si ne morejo privoščiti letovanja na morju oziroma v planinah. Ne morejo letovati niti v naši prikolici, saj je za desetdnevno bivanje za štiričlansko družino samo taksa 25 starih tisočakov, brez hrane, piva za očeta in sladoleda za otroke.

Znano nam je tudi, da bi bili ravno ti delavci in njihove družine (delajo v težkih pogojih in stanujejo večinoma po barakarskih naseljih) najbolj potrebni in upravičeni preživeti svoj dopust ob morju oziroma v planinah.

Vendar pa največkrat porabijo svoj dopust tako, da delajo pri raznih privatnikih »na črno« ali pa gredo v svoje republike in pomagajo očetom in bratom na poljih, da si preskrbe ozimnico, ki si je pri nas ne morejo privoščiti.

To so čisto razumljiva in znana dejstva. Zato je potrebno, da osnovna organizacija sindikata, konferen-

ca sindikata, ostale družbenopolitične organizacije in tudi pristojne službe že sedaj (po končani sezoni) načrtno in z vso resnostjo obravnavajo te probleme, saj niso rešljivi v pol leta pa tudi ne v enem letu. Potrebno je poiskati poti in možnosti, da bi bila letovanja čim cenejša in bolje organizirana, napraviti je treba prioritete liste delavcev, ki so upravičeni do teh cenejših letovanj.

S tem seveda ne mislim, da so ti delavci potrebni socialne pomoči, le oceniti je treba letovanje v naših prikolicah, oziroma nabaviti več prikolic. Delavci na odgovornih delovnih mestih bi se morali zavedati, da ni vseeno, kako člani kolektiva preživljajo svoj dopust. Dokazano je, in to z ekonomskega vidika, da delavec, ki svoj dopust porabi za letovanje in aktiven počitek, več in varneje dela. Ob tem pa mislim, da lahko ekonomski učinek zanemarimo in smo kot socialistična družba moralno obvezni poiskati take pogoje, ki bodo vsaj približno enaki za vse člane kolektiva in da bo imel vsak, ki želi letovati, tudi možnosti za to.

Pleterski

Kje in kako smo preživeli dopust?

Tudi letos se je veliko število naših delavcev s člani svojih družin odločilo, da svoj dopust preživijo ob morju. Letovanje je organiziral sindikat skupaj z uslugami, ki jih je ponudil turistični urad »Jugoturs« iz Niša. Našim delavcem je »Jugoturs« rezerviral penzion v Makarski, in to v mesecu juliju. Penzion je znašal 105 dinarjev na dan za odraslo osebo, otroci pa so imeli 50 % popusta. Prevoz je bil organiziran z našim avtobusom in je bil brezplačen za vse zaposlene ter njihove najोजje sovce.

Iz pogovora z nekaterimi delavci je bilo slišati veliko dobrega pa

tudi nekaj pripomb. Organizacija prehrane in odnos do dopustnikov sta bila slaba, so povedali delavci. To pa ne velja za prenočevanje in sprejem pri privatnih lastnikih turističnih sob.

Vreme je bilo lepo, bilo je veliko sončnih dni, plaže so čudovite. Makarska je zelo lepo urejena in primerna za dopust.

Nekaj pripomb je bilo tudi na račun visokih cen; lahko bi našli cenejšega ponudnika. O tem bo potrebno pred naslednjo sezono temeljito razmisliti.

Nekaj spominov na Sibirijo

Pred tristoletni je živel v Rusiji človek, imenovan Jermak Timofejev. Zagrešil je več zločinov in zato se je bal kazni. Da bi se odkupil oziroma prikupil carju, je zbral krdele sebi podobnih ljudi in z njimi napadal naselja vzhodno od Rusije, že v Aziji. To ogromno ozemlje se s tatarskim imenom označuje za »Sibir«, kar pomeni slabo zemljo. V resnici pa sama zemlja ni slaba, velik del je celo zelo rodovitna, pač pa je podnebje večine te ogromne površine zelo ostro, to se pravi, da so poletja zelo vroča (doživeli smo celo 35 stopinj nad ničlo v sencil), zime pa silno mrzle, 40 stopinj pod ničlo za Sibirce sploh ni hud mraz.

Z Jermakovim pohodom se je začelo osvajanje severnega dela Azije in ni prenehalo, dokler niso prišli Rusi do Tihega oceana. Tu so ustanovili znano mesto Vladivostok, kar pomeni »vlada vzhodu«. (Povedati pa moramo že tu, da ni ves azijski del današnje Sovjetske zveze Sibirija. Tako, Vladivostok ne spada v Sibirijo). Niso se ustavili ob Tihem oceanu, temveč so prodri celo v Ameriko in osvojili Aljasko. To zemljo so pozneje prodali Ameri-

kancem, tako da danes Sovjetska zveza nima več nikakega ozemlja zunaj Evrope in Azije.

Čeprav sibirski zemlja ni slaba, njena notranost je še celo prav bogata, polna rudnin, površina je na velikem delu pokrita z gozdovi, si Rusi v preteklih dobach niso preveč želeli, da bi prebivali v Sibiriji. Zato so iz Rusije pošiljali ljudi v Sibirijo po kazni, tako da je že postala nekaj pojem kolonije za kaznjence. Med temi je bilo veliko političnih kaznjencev, na primer Poljakov, ki so se upirali carski oblasti. Tako so prišli v okolico mesta Irkutsk poljski znanstveniki in opravili važno kulturno delo s tem, da so preiskovali okolico največje znamenitosti pri Irkutsku — Bajkalsko jezero.

Ob poletu čez Sibirijo na liniji Moskva — Omsk — Novosibirsk — Irkutsk se vidi, da se dežela deli na dva izrazito različna dela. Zahodni del, ta je med Uralom in reko Ob pri Novosibirsku (poudarjamo Novosibirsk zato, ker Ob ni povsod drugod meja med obema deloma), je popolnoma raven. Dokaz zato je

(Nadaljevanje na 13. strani)

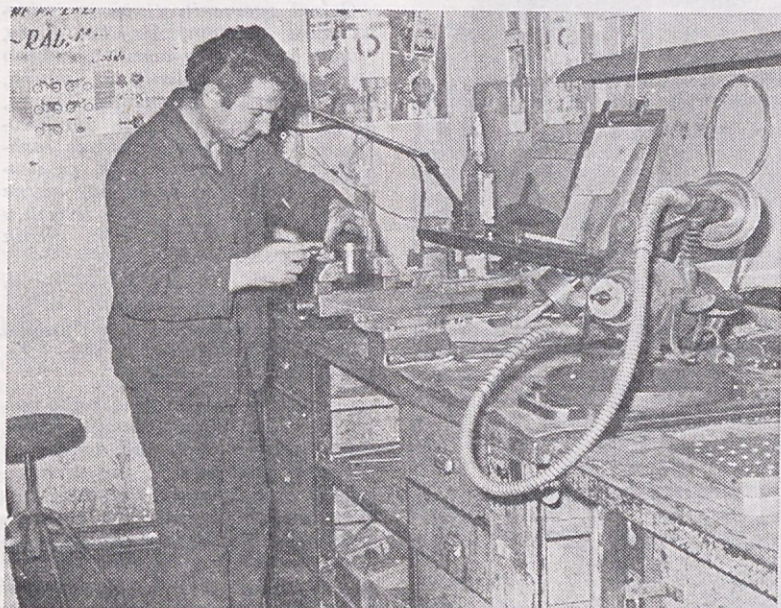
S sestanka sekretariata Zveze komunistov Vulkan

Pomembni sklepi

Sekretariat ZK skupnosti tozd Vulkan je na svoji seji, dne 29. avgusta, obravnaval vrsto zadev in sprejel pomembne sklepe s pripombo, da morajo biti o sklepih informirani vsi člani kolektiva.

Sklepi so naslednji

1. Tranja naloga vseh članov ZK je, da s svojo aktivnostjo in upornostjo vztrajajo v borbi za realizacijo kongresnih dokumentov in zaključkov CK ZKJ, da s svojim delom resnično dokažejo, da so avantgarda delovnega ljudstva.

Tokrat smo vam pripravili več informacij tudi iz skupnosti tozdv Vulkan Niš

2. Z uresničitvijo stabilizacijskega programa, sprejetega lansko leto, smo dosegli vidne rezultate dela, kar je nedvomno pripomogla tudi splošna borba za stabilizacijo gospodarstva v naši občini. S tem pa smo se obvezali, da s še večjim elanom in sodelovanjem, predvsem članov ZK in najodgovornejših, naredimo vse, da odpravimo tudi napake pri delu.

3. Sredstva se morajo v bodoče trošiti samo namensko, še posebno sredstva, ki so namenjena stanovanjski gradnji.

Člani ZK, predvsem pa člani komisij, morajo težiti za tem, da so seznanjeni s prioritetai prosilcev za stanovanja realni in da zanje odgovarjajo vsi, ki delajo na tem področju. Samoupravni akt, ki obravnava ta področja, in vsi drugi morajo biti v popolnem soglasju z ustavo in morajo biti sprejeti hitro ter učinkovito. Ne smemo dovoliti, da bi zamujali s normativnimi akti, še toliko bolj, ker je bilo nekoliko nepravilnosti pri postopku registracije delovne organizacije.

4. Vse OO ZK so enotne v oceni, da je naloga vseh odgovornih, še posebej članov ZK (na vseh nivojih), ki na kakršen koli način prihajajo v stik z zunanjim svetom, da svoje delo ocenijo in kontrolirajo, prav tako pa tudi vse poslovne partnerje. Kupci zunaj naše domovine morajo biti plačilno sposobni, čeprav za sedaj poslujemo z zelo znanimi in močnimi firmami z odprtimi akreditivi. Truditi se moramo, da bo naš izvoz še naprej ekonomičen in rentabilen.

5. Investicije Vulkanu so pod kontrolo, nekatere faze so zaključene, ugotavljamo pa, da nimamo nepokritih investicij, storiti pa moramo vse, da ne pride do prekoračevanja rokov. Za vse nadaljnje investicije so sprejeta poročila. To nas obvezuje, da ustvarimo vse pogoje za normalen zaključek in seveda normalno delo. Vse kapacitete in oprema se morajo aktivirati (tu se misli na novo opremo), da bomo tudi od nje imeli pričakovane efekte.

6. Samozaščita je naša permanentna naloga in mora zajemati določbe vseh normativnih aktov delovne organizacije. Izvoliti je treba komisijo, v katero bodo vključeni tisti, ki so pripravljeni, da vse naloge sprejmejo in tisti, ki bodo sposobni in kvalificirani, da izpolnijo postavljene naloge. Ob tem vprašanju se morajo angažirati tudi strokovne službe in vsi odgovorni, predvsem, ker je Vulkan dislociran in ker se na področju samozaščite pojavljajo tudi obveznosti na nivoju združene delovne organizacije Save Kranj.

7. Da se vsi zaposleni tudi v bodoče informirajo na tak način, predvsem o poslovanju delovne organizacije in tozdov. Vse OO ZK delovne skupnosti strokovnih služb in vsi ostali se morajo angažirati pri nujenju pomoči proizvodnim organizacijam združenega dela, še posebno pri razlaganju materialov, ki so pomembni za celo delovno organizacijo. Prav

tako je potrebno storiti vse, da bo delo delegacij potekalo normalno, isto pa mora veljati za delo delavske kontrole, samoupravnih interesnih skupnosti in organov upravljanja.

8. Povečati se mora aktivnost vseh v kolektivu, še posebej članov ZK in najodgovornejših delavcev, tako v proizvodnji, kot v delovni skupnosti strokovnih služb. Storit moramo vse, da bomo nadaljevali z vzdrževanjem napredka v proizvodnji, posebno pozornost moramo posvetiti kvaliteti proizvodov za izvoz.

9. Večjo pozornost moramo posvetiti sistematičnemu planiranju dopustov in rekreacije delavcev. Težiti je za tem, da bo vsak delavec deležen uslug delavske restavracije in po ceni, ki je v tem trenutku dostopna vsakemu (2 dinarja obrok).

10. Vse organizacije ZK dajejo polno podporo akciji za pomoč ogroženim od poplav in ob vseh drugih elementarnih nesrečah.

11. Organizacije ZK so mnenja, da je potrebno v večji meri angažirati tudi banko, SDK in druge, da dajo svoj prispevek stabilizaciji, s poudarkom na dogovoru, da se sredstva vrnejo proizvajalcu.

12. Posebno pozornost je potrebno posvetiti informiranju delovnih ljudi, še posebej na nivoju DO Sava Kranj. Formirati moramo oddelek, ki se bo ukvarjal izključno s to problematiko.

13. Vse OO ZK sprejemajo informacijo o poslovanju skupnosti tozda Vulkan za razdobje januar—junij 1975. leta, ki je v vseh pogledih pozitiven, s pripombo, da moramo znižati vse zaloge. To velja tudi za zaloge gotovih izdelkov. Naloga vseh, še posebno strokovnih služb je, da se v tej smeri polno angažirajo.

O festivalu delavske pesmi

Združenje glasbenikov iz Niša je pripravilo akcijo za ustvarjanje nove delavske pesmi (literarna in glasbena dela), ki bi bila predstavljena na festivalu ob 30-letnici osvoboditve izvajana ob dnevu republike.

Akcija naj bi postala tradicionalna in se ponavljala vsako leto ob dnevu samoupravljalcev.

Občinski sindikalni svet v Nišu je imel 5. septembra sestanek s predstavniki tiska. Seznanil jih je z idejo o ustvarjanju delavske, samoupravne in socialistične poezije, ki bi kasneje prevzela vsejugoslovanski značaj. O tej ideji je izčrpno poročal predstavnik združenja glasbenikov iz Niša.

»Potrebno je omogočiti ustvarjanje takih pesmi, ki bodo nekaj pomenile delovnemu človeku, izražale njegove želje in družbeni položaj v novem samoupravnem socialističnem duhu. Onemogočiti moramo monotonijo procesa proizvodnje,« je dejal Bratislav Anastasijević, predsednik združenja glasbenikov.

Naloga novinarjev je, da v svojih sredstvih obveščanja prenesejo idejo o ustvarjanju delavske pesmi v proizvodnjo in s tem spodbudijo delovnega človeka, da aktivno sodeluje pri uresničevanju te pobude — je rečeno v zaključku sestavka.

Vsakega delavca je potrebno spodbuditi, da bo aktivno sodeloval pri uresničitvi ideje — delavske pesmi

Titov sklad za štipendije

Izvršni odbor Titovega sklada občine Niš je razpisal natečaj za štipendije v šolskem letu 1975/76. Prijavni rok je do 1. oktobra. Že v začetku septembra je nekaj naših delavcev začelo pripravljati potrebne dokumente, ki jih morajo predložiti za prijavo. V enem od teh dokumentov mora biti tudi ocena DPO za delavca, ki je prošil za štipendijo za svojega otroka. O tem je razpravljal sekretariat organizacije ZK in dal pozitivne ocene trem delavcem, ki so prosili za štipendijo Titovega sklada za svoje otroke.

Prijateljstvo med narodi

To je geslo, ki je že petnajst let veljavno med mestoma La Ciotat v Franciji in Kranjem. Prav toliko let je že stara tradicija izmenjave obiskov mladine obeh pobratenih mest. Vsako leto preživi skupina francoskih mladincev nekaj več kot štirinajst dni v Kranju in skupina za skupino odhaja v domovino z lepimi vtisi o našem mestu, ljudeh in sploh o Gorenjski z željo, da bi se še kdaj lahko srečali na tak ali drugačen način v Jugoslaviji.

Z enako lepimi vtisi in s spomini na vrsto zanimivih dogodkov se vračamo tudi kranjski mladinci z obiska v Franciji.

O našem letošnjem obisku v Franciji, vodil ga je predsednik občinskega sindikalnega sveta tov. Viktor Eržen, bi vam, kot članica skupine, opisala nekaj prijetnih doživetij (saj neprijetnih sploh ni bilo) osemnajstdnevnega bivanja v Franciji.

4. avgusta smo skupaj z mladinci iz Francije, ki so se polni navdušenja in lepih sopminov vračali v domovino, poslovili od Kranja in odpotovali z vlakom proti cilju — mestu La Ciotat. Pot nas je vodila skozi italijanska večja mesta: Trst, Benetke, Padova, Verona, Milano, Genova, Monaco. Tu smo prestopili italijansko-francosko mejo in nadaljevali pot preko Nice, Cannes, Toulona, Marseila in kmalu za tem smo po vrišču in zadovoljnih obrazih naših francoskih sopotnikov spoznali, da je mesto, kjer smo se ustavili, La Ciotat.

Utrujeni od nekaj manj kot trideseturne vožnje smo s težkimi kovčki in potovalkami proti večeru prišli do »naše« vile La Calanque. Kuharici se nista prav nič zmotili, da bomo verjetno zelo potrebni hrane in osvežitne pijače. V jedilnici nas je že čakala topla večerja, mrzlo pivo in coca-cola pa seveda po francoski navadi — vino. Po tem smo se prav dobro počutili in predlog, da preizkusimo francosko morje in se dodobra ohladimo, je bil soglasno sprejet. Zalivček s kristalno čisto vodo je bil kakih dvesto metrov pod hišo, kjer smo stanovali. Čof, štrbunk, smo drug za drugim poskali v vodo. Nato smo ob obali zapeli še nekaj pesmi in za prvi večer je bilo to kar dovolj. Utrujenost od dolge vožnje je bila vzrok, da smo kmalu za tem že vsi (sladko) spali.

Naslednji dan je na programu, ki je bil pribit na oglasni deski v veži, pisalo: prost dan. Izkoristili smo ga za ogled mesta, za kopanje in sončenje.

Verjetno vas bo zanimalo, kako smo se sporazumevali s prijatelji — domačini, ki so nas vsak dan pridno obiskovali. Prve dni so nas od »pogovora« malce bolele roke, pa smo se kmalu utrčili in pogovor je bil vsak dan bolj tekoč in razumljiv. Seveda nas je velikokrat iz mučne tišine rešila naša prevajalka Nevenka, Gospod Andreo, dolgoletni vodja izmenjave skupin pobratenih mest je prav gotovo tudi opazil našo pantonimo in nam je vsem prinesel na ciklostil razmnožene slovarje besed in izrazov, ki se največkrat uporabljajo in pa besedilo francoske him-

ne, ki smo jo kaj kmalu osvojili in jo dokaj ubrano zapeli.

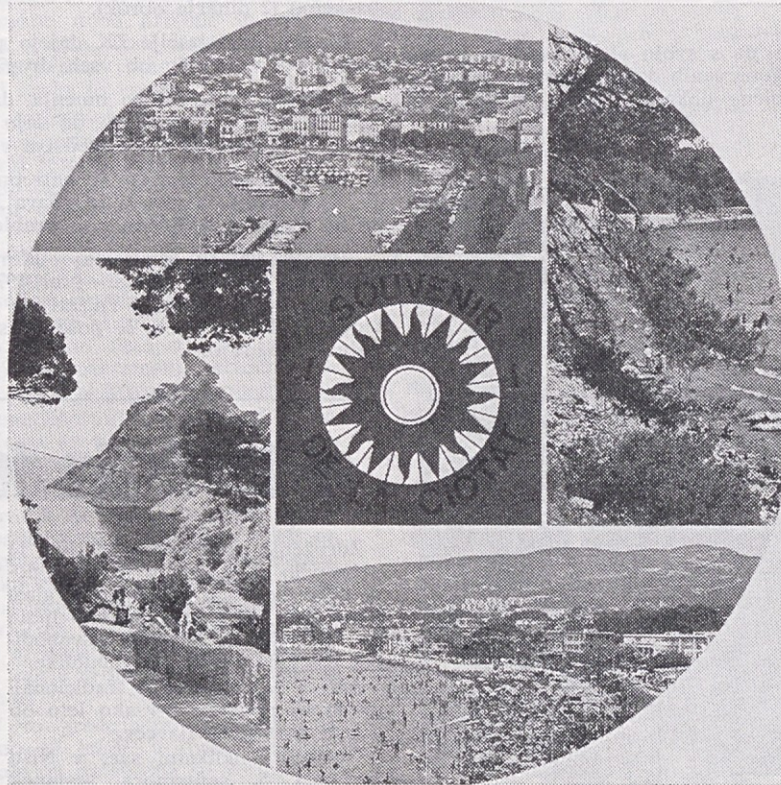
Program našega bivanja v Franciji pa še zdaleč ni obsegal samo kopanja, sončenja in družabnih večerov s plesom, saj bi bilo samo to prav gotovo preveč enolično.

V naslednjih dneh smo obiskali muzej zgodovine in razvoja mesta La Ciotat. Upravnik muzeja, ki je bil pred leti v Kranju, nas je po

zvedeli mnogo zanimivosti o tovrstni industriji.

Počaščeni in z velikim zadovoljstvom smo sprejeli povabilo gospoda župana pobratenege mesta in se po prijateljskem pogovoru in zdravici razšli z željo, da naše pobratinstvo ostane še naprej tako iskreno in prijetno.

Omeniti velja tudi obisk vinske kleti, nedaleč od La Ciotata in se-

ogledu povabil na kozarček prijateljstva in na njegovo željo smo vsi skupaj zapeli pesem: *Al' me boš kaj rada imela.*

Mesto La Ciotat, kljub temu, da ni veliko, je v svetu znano po veliki ladjedelnici, katero smo si nekega dopoldneva tudi ogledali in

veda tudi poizkušnjo po vsem svetu znanih kvalitetnih francoskih šampanjcev. Da pri »pokušnjah« nismo pretiravali, lahko potrdim s tem, da se je nogometna tekma med mladinci La Ciotaja in Kranja, ki je bila istega dne popoldan, končala z rezultatom 4:0 v korist Jugoslavije.

V bolj oddaljene kraje in mesta so nas peljali z avtobusom. V mestu Toulon, ki je znano po velikem vojaškem pristanišču, smo se zadržali eno popoldne, prav tako v Marseilu, kjer smo si kot veliko zanimivost mesta ogledali veliko baziliko Notre-Dame de la Garde. V Arlesu, mestu v pokrajini Provence, smo si ogledali areno, kjer še danes prirejajo bikoborbe. Žal mesta nismo obiskali na dan prireditve in smo si lahko samo predstavljali, kako bikoborba izgleda. Zanimivost za obiskovalce tega mesta je tudi antično gledališče na prostem in muzeju starorimske kulture.

Dnevi so ob tako natrpanem programu začeli mnogo prehitro teči.

Ogledi znamenitosti in zanimivosti mest Avignon, Aix, Les Baux, Nimes, so nam ustvarili nekakšno splošno sliko življenja v Franciji, njihove navade in običaje, skratka, mnogo večjih in manjših zanimivosti, ki so se druga od druge razlikovale po različnih krajih, pa vendar ne toliko, da ne bi bile očitne skupne poteze, tako ljudi, živečih v teh krajih, kot narave in njenih lepoti.

Ker so vsa omenjena mesta ob obali Sredozemskega morja, so gostitelji poskrbeli za prijetno promenačno vožnjo z barko na bližnji Zeleni otok in otok Bendor.

Če mi je uspelo vsaj nekoliko opisati naše bivanje v Franciji, potem boste prav gotovo verjeli, da se nam je vsem zdelo, da je vse prehitro minilo, kajti lepega ni kmalu dovolj.

Prekmalu je prišel dan, ko smo, žalostni, da odhajamo, ter polni lepih spominov, na železniški postaji še enkrat trdo stili roko v zahvalo in slovo vsem prijaznim gostiteljem in našim mladim prijateljem. Srečno in na svidenje smo si zaželeli skoraj solznih oči.

Vožnja nazaj nam je minila mnogo hitreje kot tja, saj smo vso pot premlevali in se spominjali zanimivosti, ki smo jih spoznali in videli v Franciji.

Jelka HVASTI

Vesti iz IC

V šolskem letu 1975/76 bodo po sklepu sveta za izobraževanje in socialno varstvo podelili štipendije kar 27 prosilcem. Od teh bodo štiri študirali na FNT (oddelek kemije), ekonomsko fakulteto bodo obiskovali trije, eden visoko ekonomsko-komercialno šolo, eden pravno fakulteto, trije fakulteto za strojništvo. Tudi na fakulteti za elektrotehniko bomo imeli enega štipendista. Eden bo prejemal štipendijo za študij na visoki šoli za organizacijo dela, trije na srednji ekonomski šoli. Eden bo obiskoval upravno administrativno šolo, trije administrativno, šest pa srednjo tehnično šolo, in sicer pet strojni, eden pa elektro oddelek. Nekaj dijakov in študentov pa se je odločilo za sklenitev pogodbe o štipendiranju (kot posojiljemalci).

V istem šolskem letu so na predlog izobraževalnega centra sklenili tudi pogodbe za študij ob delu kar s 44 prosilci. Pogodbe niso sklenili le s štirimi, ker so le-ti slabo opravili psihološke teste. V primeru uspešno zaključenega letnika pa bodo sklenili pogodbo tudi z njimi.

L. M.

Naši folkloristi med zamejskimi Slovenci

O folklorni skupini v zadnjem času ne pišemo dosti, to pa ne pomeni, da ne dela. Nasprotno, prav delavna je. Pridno vadi in prireja nastope v raznih krajih naše ožje in širše domovine.

Pred časom smo v uredništvo dobili vabilo, naj se enega takih nastopov udeležimo. Odzvali smo se in pripravili ta skromen zapis med zamejskimi Slovenci v Furlaniji.

Prireditveni prostor na enem od trgov v Čedadu je bil skoraj premajhen za vse, ki so želeli ogledati nastop naše folklorne skupine. Najštevilnejši med njimi so bili vsekakor zamejski Slovenci, ki so prireditve gledali povsem drugače kot ostali obiskovalci. Kako tudi ne, saj so v kulturnem programu podoživljali svoje hrepenenje po domači besedi. Obširen foto zapis o nastopu je bil objavljen na ZIDNEM.

Naš razgovor:

JELKA GRANDOVEC, sekretar skupnosti tozdv TAP

Odstotek informacij, objavljenih v Savi, je v primerjavi z informacijami iz drugih skupnosti tozdv zares majhen. Nobenega posebnega opravičila v uredništvu nimamo za to (kaj češ, posipanje s pepelom je danes moderna reč). No, ker so obljube moderne — obljublamo tudi mi: vsaj enkrat mesečno bomo objavili nekaj informacij tudi iz TAP, TTI, KET, IC, OSS. Ne, resno mislim: v prihodnje bomo še več pozornosti pri informiranju namenili kvaliteti.

Današnja informacija iz TAP mi je pomagala pripraviti tovarišica Jelka Grandovec. Nekaj sva se pogovarjala o njenem delu, marsikaj tudi o življenju in delu v TAP. Za začetek!

Kot sekretar skupnosti tozdv v TAP delam pri organizaciji samoupravljanja skupaj z oddelkom za razvoj samoupravljanja delovne organizacije. Na strokovnih svetih TAP razlagam najrazličnejše akte. Organiziram sestanke zborov delavcev in pripravljam tudi gradivo za te sestanke. Na zborih razlagam samoupravne akte in ostale predloge. Izdelujem poročila po končanih zborih delavcev, sodelujem pri izdelavi samoupravnih aktov, predvsem pri tistih posebnostih, ki se nanašajo ravno na TAP. Skrbim, da so usklajeni s pogodbo Sava Semperit. Mednarodna pogodba je močnejši akt od našega zakona.

Ali lahko navedete kakšen tak primer?

Grandovec: Sporazum o združitvi v skupnosti tozdv TAP se razlikuje od sporazumov ostalih skupnosti tozdv predvsem v delitvi dohodka, na kar sem morala biti še posebej pozorna.

Kaj bi se zgodilo, če tega ne bi opazili?

Grandovec: Če kaj pozabim, kar se seveda lahko zgodi, pa ponovno pregledam, sicer pa velikih sprememb ni. Tuje partnerje moramo vedno seznaniti z vsemi ustavnimi in zakonskimi spremembami, ki jih pri nas ni malo. Seveda pregledajo naše samoupravne akte, v pregled pa jim moramo dati vse organizacijske spremembe. Držati se moramo pogodbe in ne smemo veliko spreminjati organizacije. Vsa struktura je v skladu s pogodbo. Podpisniki morajo dati tudi pristanek na morebitne spremembe. Da leti ne bi bili soglasni, se še ni zgodilo.

Ali imate o tem skupne sestanke?

Grandovec: Pred zasedanjem poslovnega odbora moramo vsem članom predložiti potrebno gradivo. Običajno je bil na teh sestankih prisoten tovariš Solar. V Poslovnem odboru delujejo predvsem stalni člani. V glavnem obravnavajo prodajne in druge strokovne probleme.

Pripravljam tudi plane kadrov, zbiram iz vseh tozdv in strokovnih služb potrebe po kadrih in naredim plan kadrov za gospodarski načrt.

Kako pa ugotovite potrebe po delavcih?

Grandovec: Potrebe dajejo tozdi in strokovne službe. Moramo pa

ugotoviti ali so upravičeni ali ne in če je to v skladu s politiko poslovanja; to pa seveda razčistimo z direktorjem skupnosti tozda.

Ali sodelujete tudi pri izterjavi dolgov?

Grandovec: Ne, to dela naša prodaja. Sodelujem le, če pride do tožbe.

Kaj pa je še naloga sekretarja skupnosti tozdv?

Vodim tudi disciplinske postopke, in sicer od predloga, ki ga da vodja, torej od zaslišanja delavca do končnega postopka. Na zaslišanju postavljam vprašanja in skrbim, da je postopek pravilen, skrbim za zakonitost postopka, izdelam odločbo in seznanim delavca s pravnim poukom ter nadaljni poti v primeru, če se zahteva varstvo pravic. Zbrati moram podatke, če je ta zahteva upravičena in poskrbeti za mnenje sindikata, kateri člani so vedno na seji tudi navzoči.

Sodelujem tudi z družbenopolitičnimi organizacijami. Pri meni se pravzaprav sklicujejo sestanki. Pripravimo dnevni red, pišemo zapisnike. To je pravzaprav tajništvo DPO za skupnost tozdv TAP. Sodelujem s pravnim oddelkom in se z njim posvetujem, če kaj ne vem. Rešujem tudi kadrovske zadeve in sodelujem pri načrtih za sklepanje medsebojnih razmerij, vodim evidenco, ki jo posredujejo tozdi, vodim personalno razdelitev kadrov, notranjo strukturo kadra in spremembe notranje strukture (koliko transportnih, koliko skladišnih in koliko strokovnih delavcev, pa spet koliko strogo produktivnih in koliko režijskih delavcev). Trenutno težimo za tem, da pregledamo notranje rezerve. Po dopustu smo izdelali tudi veliko ugotovitvenih odločb. S to odločbo ugotovimo, da delavec ne namerava več združevati dela v naši delovni organizaciji, če je iz vseh znakov razvidno, da ne želi več delati. To je nekaj novega, kar je zatovarno tudi precej ceneje!

Ali se vam ne zdi, da je pri vas čutiti utrip in dihanje kolektiva TAP?

Grandovec: Mislim, da res. Po položaju sem prisotna na strokovnih svetih TATP in sem s problemi zadosti seznanjena, morda malo manj s proizvodnjo samo, ker tega toliko ne rabim pri svojem

delu, vem pa, kako se dela, kakšni so rezultati v preteklem oz. tem mesecu in ali je v redu ali ne.

Pa seje delavskega sveta?

Grandovec: Te so obvezno vsak mesec, že zaradi sprejemanja planov. Za obravnavo najhujših zadev pa skličemo seje pogosteje.

Ali delajo DPO samostojno ali na osnovi dela centralnih organov?

Grandovec: Tudi takšni primeri so, ki zadevajo izključno TAP in jih samo obravnavamo.

V TAP je zaposlenih okoli 12 % delavcev iz drugih republik. Ali so velike težave v primerih, ko gre za samovoljno zapuščanje delovnega mesta?

Grandovec: Običajno jim je res vseeno in mislijo že na drugo zaposlitev.

Kako pa rešujete stanovanjske probleme?

Grandovec: To rešujejo samo centralno.

Kaj je novega in zanimivega v TAP v zadnjih treh, štirih mesecih?

Grandovec: Nekaj posebnega je akcijski program, potem je zadnji ukrep v zvezi s kvaliteto, ki nam je padla. Storjenih je bilo veliko ukrepov za izboljšanje, ker se v tem mesecu že opazi. Pri vulkanizaciji smo imeli kadrovske spremembe, ko smo postavili novega vodjo tozda. Postopek je bil težak, imeli smo veliko dela, tako politični aktiv kot ZK in sindikat. Sedaj je to že urejeno. Imeli smo problem tudi z delavsko kontrolo, ki se ni mogla konstituirati. To zadevo je vzel v roke sindikat. Mislim, da se bo sedaj v redu sestala in obravnavala svoje probleme.

Odnos delavcev...?

Grandovec: Zanimivo je, da delavci veliko uveljavljajo svoje pra-

vice tudi na drugostopenjskih organih. Včasih nekateri uspejo, ker se zanj potegne npr. sindikat, ko pravi, naj jim damo še enkrat možnost, da se popravijo. DS tudi sklene, naj se zahtevi za varstvo pravic ugodi. Tako imamo tudi primere, da so se ljudje resnično boljše.

Ali sveti za medsebojna razmerja ne delajo v redu, ali so morda preostri?

Grandovec: Ne, tako mora biti, to je pravilno. Pojavov nediscipline je sicer zadosti, pa tudi škode je dosti, ko npr. delavci polomijo vrata in se zaletavajo z vilicarjem. Takrat morajo tudi povrniti škodo. Ugotoviti moramo škodo in izračunati po ključu, koliko je nekdo dolžan, da to potem povrne. Svet za medsebojna delovna razmerja potem ta strošek še zniža, upoštevajoč socialne razmere in osebni dohodek. Socialnih problemov imamo precej, dosti je alkoholikov in takšnih, ki živijo v res težkih razmerah. Alkoholike strogo obravnavamo. V TAP imamo zaposlenih tudi veliko mladih.

Ali v listu Sava zadosti pišemo o TAP?

Grandovec: Mislim, da premalo; kje pa je vzrok, ne vem.

Česa je preveč v časopisu?

Grandovec: Kar vse je zanimivo.

Ali bi morda kaj napisali za časopis, morda kakšen članek o mednarodnem letu žena?

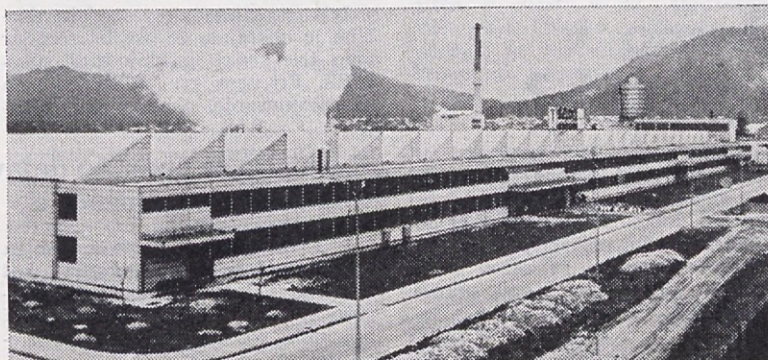
Grandovec: Morda, vendar mi tako pisanje ne leži, lažje pišem uradne zadeve, kakršno je pač moje delo.

Kako bi po vašem mnenju dobivali več informacij iz TAP? Morda vsak mesec? Opažamo, da prejemamo zadnje čase več informacij iz Vulkana oziroma iz Totre, kot pa iz naših skupnosti tozdv. Predlagam, da bi nam morda vi vsak mesec posredovali kak zapis ali pa bi mi zabeležili podoben razgovor z vami. Morda bi na ta način dobili najnovejšo informacije in zanimivosti v TAP, ki bi jih nato objavili v našem glasilu.

Grandovec: Seveda se strinjam s tem.

Tokrat toliko. Prav gotovo je to le del informacij o delu in življenju tega marljivega kolektiva: Prihodnjic pa kaj več.

Jože Stular

Tako izgleda TAP iz zanimive perspektive

Delavec ni samo potrošnik, ampak soustvarjalec kulture

Kulturna komisija pri sindikalni organizaciji Sava deluje predvsem kot informator oziroma organizator kulturnih dogajanj v okviru same organizacije ali zunaj nje. Namen in smoter delovanja komisije je približevati in nuditi delavcu — neposrednemu proizvajalcu v OZD Sava del tistih kulturnih dobrim, ki jih potrebuje vsak naš občan in državljan.

Kulturna komisija, ki šteje pet članov, je na svoji 1. seji izdelala okvirni akcijski program, katerega del je tudi že uspela realizirati. Program je usmerjen predvsem v organiziranje abonmajev gledaliških in opernih predstav. Akcijski program vsebuje tudi organiziranje proslav in svečanosti ob večjih pomembnih državnih praznikih. V letošnjem le-

naj nje. Komisija je bila mnenja, da ji bo dobro izpeljana anketa v veliko pomoč pri nadaljnji kulturni usmerjenosti, saj hočemo povsem zadostiti potrebam in željam članov kolektiva. Pri izvajanju kulturnega akcijskega programa pa komisija premaguje težave, s katerimi se sooča zlasti pri realizaciji. Predvsem se to odraža v pomanjkanju materialnih sredstev in prostorov za izvajanje kulturnih programov v tovarni.

Vsekakor je potrebno več sredstev za kulturno dejavnost in njeno razširitev med člane kolektiva. Nujno je potrebno razmišljati o lastnih prostorih, kjer bi bile kulturne prireditve vsaj v tistih možnih okvirih, ki nam jih dopuščajo razmere. S tem bi se vsekakor izognili stroškom, s katerimi se soočamo ob

Tudi glasbene prireditve se vključujejo v kulturo za delovne ljudi. Na sliki je del skupine Bisernica

tu obletnic osvoboditve in samoupravljalja je bila naša kulturna komisija zadolžena od strani občinske konference SZDL Kranj organizirati osrednjo občinsko proslavo 27. aprila, 1. maja in 9. maja v kinu Center. Komisija je zadolžena za nadaljevanje dobro začete akcije prodaje knjig v sodelovanju s Cankarjevo založbo. Le-ta nam nudi ugodne pogoje za nakup domače in tuje literature. Delo članov komisije je tudi zasledovanje kulturnih dogajanj zunaj organizacije in obveščanje o le-tem prek informatorja ali internega glasila. Zaradi stvarne slike kulturnih potreb članov kolektiva je komisija izvedla anketo, s katerim je hotela ugotoviti stanje kulturne dejavnosti članov kolektiva, njihove želje in možnosti kulturnega delovanja v delovni organizaciji in zu-

raznih gostovanjih v drugih kulturnih ustanovah, posebno organiziranju raznih predstav, proslav, filmov, predavanj ipd. Vse to in še marsikatera druga pomanjkljivost, ki negativno vpliva na razvoj in delovanje kulture v podjetju, naj bo opozorilo, da mora z razvojem družbenih odnosov in s splošnim družbenim razvojem rasti tudi kulturna raven. Kulturna akcija v podjetju je zasnovana na spoznanju, da je kultura nedeljiva sestava človekovega življenja in dela in da je vsestransko oblikovana in svobodna. Zato pa se je nujno potrebno zavzemati za višjo kulturno raven posameznika in družbe kot celote. Pri tem pa delavec ne sme nastopati samo kot potrošnik kulture, temveč tudi kot ustvarjalec in sooblikovalec kulturne politike.

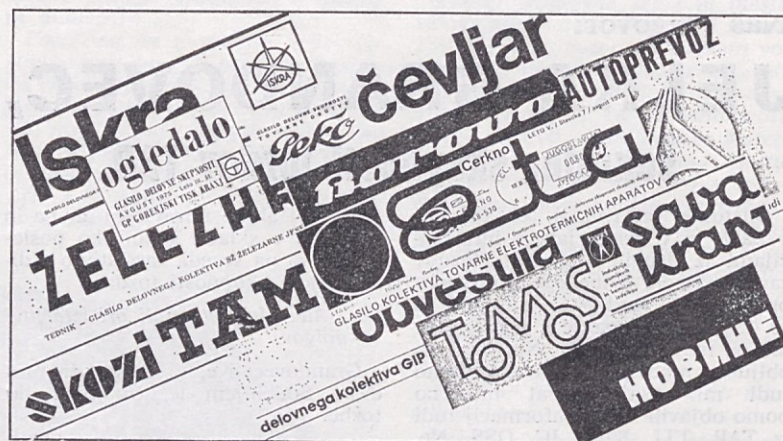
Jože Vunšek

Kaj pogrešamo v tovarniških glasilih?

Poleg ocene, kako in koliko glasila delovnih skupnosti uresničujejo svoje naloge v sistemu samoupravnega obveščanja, je pomembno tudi, kdo so avtorji objavljenih sestavkov. Ugotovljeno je namreč, da komaj vsak deseti sestavek napiše delavec iz neposredne proizvodnje. Torej se pojavljajo na straneh glasila samo določene skupine članov delovne skupnosti. Večino prispevkov pripravijo delavci v

uredništvih, poklicni novinarji ali stalni dopisniki, ki pa jih je žal zelo malo. Na straneh glasil se med ostalimi dopisniki najpogosteje pojavljajo vodilni delavci — in kot je že ugotovljeno — je samo slaba desetina prispevkov izpod peresa neposrednih proizvajalcev.

Res je, da je delež sestavkov, ki jih napišejo uredniki in stalni dopisniki, velik, to pa predvsem zato, da glasila lahko uresničijo svoje

koncepte, ki so jih zadali s predvideno informacijsko politiko in da objavijo vsaj del tistega, kar je sprejeto na sejah uredniških ali redakcijskih odborov.

Tudi v našem glasilu je slika podobna; zelo poredko se namreč zgodi, da bi tudi neposredni proizvajalec, delavec pri stroju, vodja stroja ali izmenski delovodja kaj napisal za objavo v svojem glasilu. Pa ne, da ne bi imel možnosti. Vsak lahko napiše tisto, kar čuti, vsak lahko postavi vprašanje, ki je zanimivo za sredino, v kateri de-a in za širšo delovno skupnost. Kot v vsakem, bomo tudi v našem uredništvu veseli, če bomo lahko objavili poglede, sodbe in stališča o aktualnih problemih, pojavih in dogodkih v delovni organizaciji. Opazili ste lahko, da to pomanjkljivost

skušamo zapolniti s pogovori, intervjuji in z vsemj drugimi oblikami izražanja. Prav gotovo bi bile informacije, ki bi jih napisal neposredni proizvajalec, izvirna stališča, izvirna načina izražanja, govorjenja in pripovedovanja, neposreden izraz mnenj in razmišljanj. To bi bil velik prispevek k boljšemu informiranju, vereni odraz delavčeve prisotnosti v samoupravnem socialističnem sistemu.

Zato je moja dolžnost, da vas opozorim, da je to glasilo vaše in da lahko vsak posameznik naše delovne skupnosti tudi aktivno sodeluje pri vsebinski podobi glasila.

S tem bo glasilo Save postalo res tribuna kolektiva — tribuna vseh članov delovne organizacije.

L. M.

Novice iz Niša

Turnir, posvečen osvoboditvi Niša in dnevu tovarne »Vulkan«

V jeseni (v septembru ali najkasneje v oktobru) bo organiziran nogometni turnir. Ekipe bo določila komisija za športno aktivnost v Vulkanu. Turnir bo posvečen trideseti obletnici osvoboditve Niša in dnevu Vulkanu — 14. oktobru.

Na turnirju bo sodelovalo največ šest ekip iz raznih delovnih organizacij. Turnir bo na našem igrišču ob novi tovarni v Mrmorju. Poleg nogometa, vsaj tako predvidevajo, se bodo pomerili tudi v namiznem tenisu, šahu in streljanju.

Ustanovljena je strelska družina Vulkan

V juniju se je sestala na letni skupščini novoustanovljena strelska družina, ki šteje 120 članov. Vsi so člani skupnosti tozdev Vulkan Niš. Na skupščini so potrdili pravila družine in vse ostale normative akte. Ob tej priložnosti so izvolili tudi izvršni odbor strelske družine. Za predsednika odbora je enoglasno izvoljena dr. Marijana Stankovič, stomatolog zdravstvenega zavoda Vulkan.

nopolitičnim organizacijam in upravi podjetja.

Da bi upravičili svoj obstoj, smo takoj izdelali obširen program in bomo že v septembru organizirali odprto prvenstvo v streljanju z zračno puško v moški in ženski konkurenci.

Za nadaljnji razvoj tega plemenitega športa poudarjata komisija za športno udejstvovanje in izvršni odbor strelske družine potrebo po nabavi ustreznih rekvizitov, boljšo organizacijo in seveda tudi skrb za množičnost, pri čemer pričakujeta pomoč vsega kolektiva.

Želja za ustanovitev strelske družine je obstajala že več let, vendar smo šele sedaj to idejo tudi uresničili. Pri tem gre velika zahvala za razumevanje in podporo družbe

Komisija za športno dejavnost pričakuje sodelovanje mladinske organizacije

V svoj program je komisija za športno dejavnost uvrstila kot osnovno nalogo ureditev in postavitev igrišč za majhne športe (mali nogomet, košarko, odbojko in streljanje).

Pri uresničevanju teh nalog pričakuje komisija veliko pomoč tudi

od ZSM, ki naj bi organizirala prostovoljne delovne akcije in s tem veliko pripomogla k izgradnji prepotrebniš športnih objektov pri novi tovarni v Mrmorju. S tem pa bi veliko prispevali tudi za množičnost športa mladih delavcev.

Nekaj spominov na Sibirijo

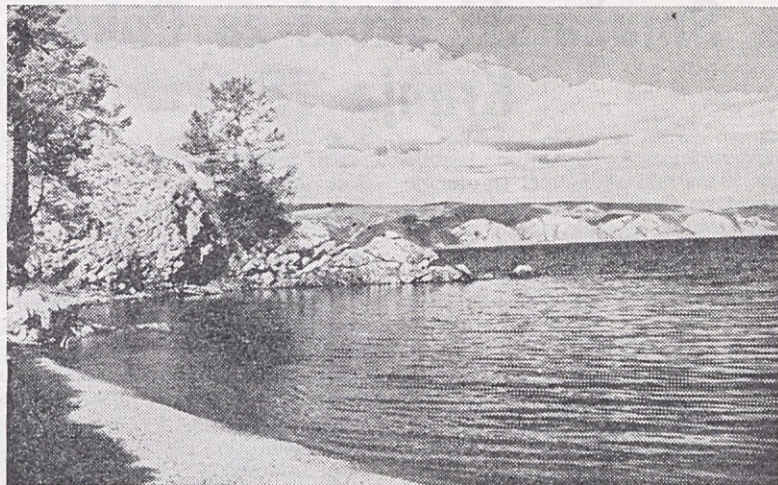
(Nadaljevanje z 8. strani)

veliko število okroglih mlak in jezerc. Ko pa prestopimo Ob, pride-mo v hribovit svet, večinoma pokr-it z ogromnimi gozdovi. Marsikdo med nami je slišal ime za te goz-dove — »tajga«. Kaj je pravzaprav tajga? To je sibirski pragozd s po-sebnimi značilnostmi. Najvišji del tvorijo bori, deloma sibirske smreke (nekoliko ožje in višje kakor naše) in sibirski macesni; ti se razlikuje-jo od naših po tem, da imajo bolj sočne temnejše igle, v večjih sno-pih. Vse to drevje pa ni toliko gos-to, da bi vzelo sončno svetlobo drugim rastlinam, zato raste pod tem višjim slojem še en sloj, ki je sestavljen iz grmovja in drugih rast-lin, nižjih kakor so iglavci. Vse to je takorekoč neprežno, vstop pa tudi ni priporočljiv, ker utegne ob-iskovalec naleteti na domačine, to je na medvede, volkove in rise. Kun

gli ti povolški Nemci priti v stik z nemško vojsko ali jim kako druga-če pomagati, so jih preselili v Sibi-rijo. Danes jih je v Novosibirsku toliko, da predstavljajo takoj za Ru-si najmočnejšo narodnostno skupi-no. Seveda nimajo danes nobenih težav, temveč so enakopravni držav-ljani Sovjetske zveze.

Naj pripomnimo še, da živi v Sov-jetski zvezi okrog 150 narodov in narodnosti. Velika večina so seve-da Rusi.

Za naselja je bilo nekoč značilno, da so bile vse hiše lesene. To je raz-umljivo, saj je lesa več kakor do-voľ, tako da ga ni bilo težko naba-viti brez velikh stroškov. Razen te-ga pa je les zelo toplo gradivo, prav primerno za stavbe v krajih z ostrimi zimami. V lesnem stavbarstvu so dosegli Rusi pa tudi drugi narodi v teh deželah veliko popolnost, ta-ko so bile njihove hiše ne samo

Bajkalsko jezero

cije kakor je drugod. V Sovjetski zvezi je gospodarstvo v državnih ro-kah, urejeno z državnim načrtom. Ni prostega učinkovanja ponudbe in povpraševanja.

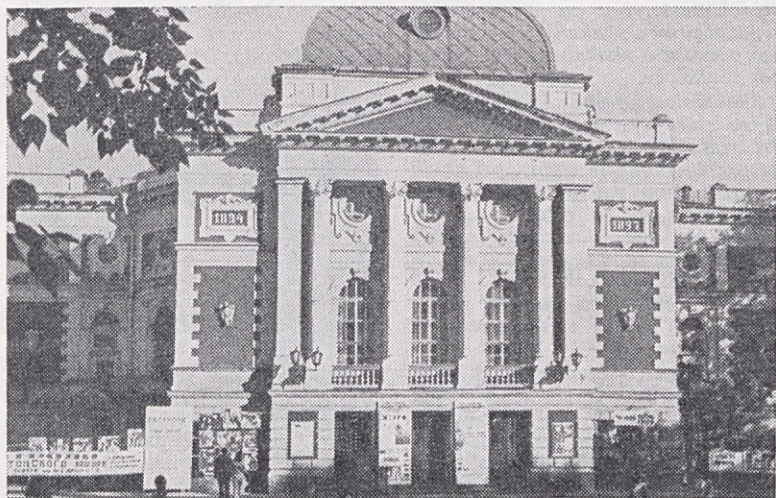
Ze pred leti je bilo opaziti, da ima prebivalstvo dovolj hrane. V zad-njem času opažamo, da nas s tek-stilnimi izdelki močno dohitevajo. Ni še dolgo, ko so nekateri naši državljani na potovanjih po Sovjet-ski zvezi ugodno zamenjavali kake izdelke iz umetnih tkanin. Danes nič več. Glede načina oblačenja, recimo mode, so še kako leto ali dve za nami, tudi izbira blaga je manjša, toda potrebam je v glavnem že za-doščeno. Predvsem se pa vidi, da ni

nikjer potratnosti.

Osebnih motornih vozil je očitno manj kot pri nas. Na splošno se lah-ko reče, da je življenje veliko manj obdano z lukusom, kakor na Zahodu, toda vsa miselnost je drugačna, manj zaznamovana z lahkomnostjo. Na Zahodu vodnik po razstavah na-stavlja roko in skoraj nemogoče je oditi, ne da bi mu obiskovalec kaj dal. V Sovjetski zvezi je to neznano. Vodnik reče: Razlaga je končana, na svidenje! Nato odide brez besede ali namiga po kaki nagradi.

To je poseben svet, pojdite in oglejte si ga!

dr. Vladimir Skerlak

Gledališče v Irkutsku (stavba iz carske dobe)

je veliko vrst, tudi srn in raznih je-lenov ter drugih živali.

Med vodami je treba omeniti predvsem številne reke. Večino teh izkoriščajo za hidrocentrale. Te so na Obu, na Jeniseju, na Aegari pa še drugod, tako da v Sibiriji ne pri-manjkuje električne energije. Razen rek so tam tudi jezera, med njimi smo že omenili Bajkalsko. Dolgo je preko 600 km, široko okrog 80 km, globoko pa okrog 1600 m, torej je najgloblje jezero na svetu. Pri tem je zanimivo, da je gladina jezera nad morsk gladino, dno pa daleč pod njo. Tak zemljepisni pojav se imenuje skrita depresija ali kriptodepresija.

Prebivalstvo Sibirije tvorijo danes po veliki večini Rusi. V raznih mestih, na primer v Irkutsku in okrog Bajkala, živijo še prvotni prebivalci. To so Burjati. Po zunanosti se raz-likujejo od Rusov zelo vidno: imajo močne lične kosti, temno rjavkasto polt, temne lase in poševne oči. V Sibiriji živijo tudi drugi narodi Sov-jetske zveze, na primer Nemci. Ti so skoraj v celoti zbrani v Novosibir-sku. Kako so prišli sem? Nekdanja carica Katarina II. je bila Nemka. Do smrti se ni dobro naučila ruske-ga jezika. To pa ni bila ovira, da se ne bi izkazala kot zelo sposobna vladarica. Ob Volgi je naselila Neme-ce, ki so se tam obdržali več sto let. Ko je l. 1942 nemška vojska prodirala proti Volgi, je sovjetska vlada iz-vedla varnostni ukrep: da ne bi mo-

praktične, temveč tudi lepo izdelane in okrašene. Danes je podoba mest spremenjena. Lesene so veči-noma le počitniške hišice, mesta pa imajo popolnoma sodoben videz: ve-like stavbe iz sodobnih materialov, ulice in trgi so grajeni po sodobnih urbanističnih načelih. Povsod je poskrbljeno za zadovoljitev vseh po-treb prebivalstva, trgovine so tako ali še boljše zložene kakor v evrop-skem delu Sovjetske zveze. Vse to daje Sibiriji popolnoma drugačen značaj, kakor ga je imela nekoč.

V tej spremenjeni podobi bistve-no prispeva tudi sodobni promet. Že v carski Rusiji so zgradili želez-nico od evropske Rusije do Vladi-vostoka. Sedaj ni samo veliko več železnic, temveč tudi asfaltiranih cest in po rekah vozijo moderne ladje. Zlasti pa je dobro organizi-ran zračni promet. Pri tem je važ-no, da je prevoz z letali v Sovjetski zvezi zelo poceni.

Glede življenjske ravni moramo reči, da je celo višja kakor v evrop-skem delu Sovjetske zveze. To pa zato, ker so cene povsod enotne, vtisnejo jih že v tovarnah. Tudi za-sluzki so boljši. Plačilna politika je taka: čim bolj odročen je kraj, toli-ko večji naj bo delavčev dohodek. Zato je veliko prostovoljcev, ki gre-do na delo tudi v neobljudene kra-je, da si zaslužijo denar za razne stvari, ki presegajo vsakdanje po-trebe. In v Sovjetski zvezi je vred-no varčevati, ker tam ni take infla-

vesti — vesti — vesti

Borovo v 7. mesecih

Jugoslovanski kombinat gume in obutve Borovo je v sedmih mesecih letos izvozil za 305 milijonov dinar-jev obutve in gumeno tehničnega blaga; to je za 15,2 odstotka več, kot so načrtovali. Na vzhodna in zahodna tržišča Evrope so prodali 1,8 milijona parov usnjene obutve. Borovo je v sedmih mesecih proiz-vedel skupno 10,6 milijona parov usnjene in gumene obutve, 11,5 tisoč avtomobilskih gum in 4,9 tisoč ton gumeno tehničnega blaga.

Vjesnik, 11. 8. 1975,
Borba, 27. 8. 1975

Balkan iz Suve Reke

Gumarsko-kemična industrija Bal-kan iz Suve Reke je celotno letošnje proizvodnjo že prodala. Na tuja tr-žišča — zlasti v SZ, Madžarsko, Romunijo, Poljsko in Maroko — so prodali za 100 milijonov dinarjev klinastega jermenja in transportnih trakov.

Borba, 20. 8. 1975

Kemična industrija v statističnih pokazateljih

Industrijska proizvodnja se je v Jugoslaviji — po podatkih zveznega zavoda za statistiko — v prvih sed-mih mesecih povečala v primerjavi

z istim časom lani za 6,7 odstotka. Največjo stopnjo rasti fizičnega ob-sega proizvodnje so zabeležili v ko-vinski industriji (14 odstotkov), v industriji usnja in obutve ter v gu-marski industriji (13 odstotkov), za-tem v ladjedelništvu, elektroindus-triji in barvasti metalurgiji (10 od-stotkov).

Delo, 16. 8. 1975

Do leta 1980

Temeljne organizacije združenega dela bodo še ta mesec posredovale svoja mnenja in stališča k razvoj-nemu programu kemične in gumar-ske industrije Jugoslavije do leta 1980. Proizvodnja naj bi se do leta 1980 povečevala po letni stopnji od 14 do 16 odstotkov. Vsekakor pa bo treba posebne napore vložiti za zmanjšanje uvoza, saj bomo samo letos porabili skoraj 1,5 milijarde dolarjev za uvoz kemičnih izdelkov. Trenutno še niso znani natančni po-datki, koliko sredstev bo treba za-gotoviti za načrtovane investicije v naslednjem petletnem obdobju. Glede na to, da okvirni izračuni za investicijske naložbe presegajo 30 milijard dinarjev, bodo morali sred-stva zagotoviti tudi potrošniki — kmetijstvo ter druge panoge in gru-pacije.

Privredni pregled, 4. 8. 1975,
Poslovni dnevnik, 12. 8. 1975

Smučarski skoki za Pokal Kranja 75

V nedeljo, 7. septembra, je bilo na 50-metrski skakalnici iz umetne snovi na Gorenji Savi mednarodno tekmovanje v smučarskih skokih. Tekmo je organiziral SK Triglav iz Kranja v počastitev 30-letnice osvoboditve. Nastopili so tekmovalci iz Avstrije, Poljske, Francije, Bolgarije in Jugoslavije. V zelo zanimivi tekmi je zmagal Janez Jurman iz Žirov. Med tujimi tekmovalci so bili najboljši Poljaki, ki so zasedli drugo in četrto mesto. Od Jugoslovanov sta se zelo dobro uvrstila Zupan iz Jesenice in Mesec (Triglav), ki je bil peti.

V mednarodni konkurenci 65 skakalcev sta dosegla visoko uvrstitev tudi oba člana našega kolektiva. Janez Gorjanc, ki je tudi sorednik skakalnice, je bil po prvi seriji celo med vodilnimi z drugim najdaljšim skokom serije 47,5 m. V drugem

skoku je bil 2 m krajši in tako zasedel 10. mesto. Dobro se je uvrstil tudi drugi član našega kolektiva Sandi Čimžar, ki je bil 19.

V mladinski konkurenci sta bila najboljša bolgarska tekmovalca, ki sta premagala vse naše mladince, med katerimi so bili najboljši kranjski skakalci.

Člani: 1. Jurman (Žiri) 221,7 (48,5 in 48 m), 2. Stolowski (Poljska) 217,1 /47 in 47,5 m), 3. Zupan (Jesenice) 216,5 (46 in 46,5 m), 4. Walus (Poljska), 5. Mesec (Triglav), 6. in 7. Stefančič in Cuznar (Jesenice), 8. Pudgar (Crna), 9. Justin (Jesenice), 10. Gorjanc, 13. Kobal in 19. Čimžar (vsi Triglav).

Mladinci: 1. Brejčev (Bolgarija) 205,7 (44,5 in 47 m), 2. Dimitrov (Bolgarija), 3. Kežar, 4. Zelnik in 5. Finžgar (vsi Triglav).

Vinko Janša

Obetavna skupina mladih skakalcev

Predstavljamo vam:

Športniki, ki ne poznajo strahu

Lahko bi tudi napisali, da so to športniki z veliko mero poguma. Skočiti že na 30-metrski skakalnici ni mačji kašelj, čeprav je poprečna starost mladih ljubiteljev skokov prek plastičnih in tistih pravih skakalnic, pokritih s snežno odejo, prav neverjetno nizka, da o junakih smučarskih poletov sploh ne govorimo. Če nekdo želi postati dober skakalec, mora začeti že zelo zgodaj, najkasneje pri 15 letih in potem z veliko truda in volje postopoma prehajati iz skakalnice na skakalnico (30, 50, 60, 90-metrsko) do velikih daljav, ki se dosegajo na letalnica.

Tudi v naši delovni organizaciji imamo nekaj privržencev tega lepega, a tudi nevarnega športa, športa, ki je namenjen samo pogumnim. Pogovarjal sem se s skakalcema smučarskega kluba Triglav, ki sta obenem tudi člana naše delovne organizacije. To sta Janez Gorjanc in Sandi Čimžar.

Janez Gorjanc mi je o sebi in o športu, s katerim se ukvarja, povedal naslednje:

V Savi sem zaposlen kot električar. Tu sem že od leta 1964. Član smučarskega kluba Triglav v Kranju pa sem že 13 let. Moja panoga je klasična ali nordijska kombinacija, kar pomeni, da se udeležujem v dveh smučarskih disciplinah (smučarski teki na 15 km in smučarski skoki na 80 m skakalnici). Tečem solidno, zadnje čase pa sem malo več skakal, zato so bili moji prejšnji rezultati boljši, ker sem z dobro uvrstitvijo na tekih zbral večje število točk in tako dosegel tudi boljšo uvrstitev v kombinaciji. V letošnjem letu nosim naslov državnega in republiškega prvaka v kombinaciji. Kombinatorec mislim tudi ostati, seveda, dokler bo šlo. Povem naj še to, da sem se leta 1972 udeležil olimpijskih iger v Saporu na Japonskem, v letu 1974 pa sem bil na svetovnem prvenstvu v Falunu. V Sa-

Janez Gorjanc med poletom

poru sem bil 31., v Falunu pa sem v konkurenci 45 tekmovalcev zasedel 29. mesto. Ker pa je tema najinega pogovora skakanje, bom nekaj več povedal o skakalnicah in občutkih skakalcev.

Skakalnice se seveda razlikujejo in so starejšega in novejšega tipa. Pri starejših so poti letenja višje (parabola skoka je višja), pri novih pa je dolžina naleta večja, pot letenja nižja in so zato dosti bolj varne. Na novi skakalnici je tudi mnogo težje skočiti. Če ga v naletu kaj polomiš, je skok že za 5 ali 10 metrov krajši. Tudi hitrosti, ki jih dosežeš na novih skakalnicah, so precej večje.

O strahu na skakalnicah do 100 m ne bi govoril, pri velikih pa pride pri prvih skokih do nekakšnega »strokospoštovanja«, dokler je seveda ne preizkusiš. Važno je tudi počutje; če si v formi, je pravi užitek skakati na velikih letalnica, sicer pa je to »matranje«. Daljave, ki sem jih dosegel, niso vrhunske, vendar sem s svojimi skoki nad 120 m zadovoljen. Se to, v kombinaciji se ne skače na velikih skakalnicah, ker pa so mi to omogočili, sem tudi poizkusil. Predvsem sem skakal v Planici skoraj na vseh skakalnicah. Ko pa se reprezentanca nameni v tujino, prepustim mesto drugim, ki so boljši, saj je moja specialnost tako ali tako kombinacija.

Janez Gorjanc

Prvi veliki nastop za nas bo v Nemčiji v Schwawaldau, ki se ga bo udeležilo 10–15 reprezentanc iz evropskih držav. Tu bo narejena tudi prva selekcija, izbrali bodo najboljši, ki bodo našo državo zastopali na

Sandi Čimžar

vseh velikih prireditvah in seveda na olimpijskih igrah. Če se bom tudi letos pojavil na olimpijadi, danes še ne morem reči, ker se o tem še nismo pogovarjali. Za tako naporeno tekmovanje pa moraš biti tudi dobro pripravljen, če ne, je bolje, da ostaneš doma. V skokih sem kar dobro pripravljen, saj imamo na voljo nekaj dobrih plastičnih skakalnic, na katerih je možno trenirati tudi poleti. Slabše pa sem pripravljen na tek. Ob zaključku najinega razgovora naj povem še to: Delovni organizaciji se zahvaljujem za vse ugodnosti, ki mi jih nudi ob nastopih, treningih itd. Brez teh ugodnosti in razumevanja ne bi mogel doseči takih rezultatov.

Moj drugi sogovornik Sandi Čimžar je o sebi in skakanju povedal tole:

Sem član kluba Triglav iz Kranja in delujem v sekciji za skoke. V Savi sem nastopil službo 1.9.1975. Končal sem elektrotehnično šolo. Za smučarski šport se zanimam že pet let. Zanimam se tudi za kombinaci-

(Nadaljevanje na 15. strani)

Športniki, ki ne poznajo strahu...

(Nadaljevanje z 14. strani)

jo. Ko sem lani nastopal, je bil težak sneg, zato je bilo težje teči. Začel bom tudi redno trenirati, kar je sicer zelo naporno. Zdaj treniram samo skoke. Letos sem začel sredi maja, in sicer s kondicijskimi treningi; v začetku sem treniral trikrat, zdaj pa tudi štiri ali petkrat na teden. Skakati sem začel v začetku junija. Letos sem skakal samo v Kranju in Ljubljani, v inozemstvu pa še nisem bil. Sicer pa grem 26. septembra na odsluženje vojaškega roka v šolo za rezervne oficirje, kjer verjetno ne bom imel možnosti treninga oziroma skakanja. Čez eno leto pa se bom spet posvetil skakalnemu športu in verjetno tudi kombinaciji. Moja največja skakalnica, na kateri sem doslej skakal, je bila umetna 90-metrška skakalnica v Franstadtu na ČSSR. Tam sem bil s svojimi dosežki zelo zadovoljen.

V klubu je najprej deloval samo tov. Jože Javornik, zadnje čase pa je v njem še nekaj sodelavcev, ki pomagajo, da gre delo lažje od rok. Registriranih skakalcev v Kranju je okoli 80, od teh je 16 mladincev, ostali pa so člani in pionirji. Seveda, največji poudarek je na mladini. Naš klub skrbi predvsem za podmladek, zato je v klubu tudi največje število pionirjev. Članov je 15. Skakati sem začel v Poljanah na 15-metrski skakalnici, skakal pa sem tudi že prej doma v Britofu, kjer smo si fantje napravili majhno skakalnico. Za skoke me je navdušil moj bratranec Hafner. Služenje vojske mi bo onemogočilo, da bi se v letošnjem letu izkazal. Kondicijsko se bom sicer pripravljaval, kolikor bo pač mogoče, morda pa bom med dopustom, če ga bom dobil, tudi kaj skakal. Upam, da mi bo podjetje, ko se vrnem, omogočilo vsaj dopust v času tekmovanja.

LM

Namizni tenis

Tekmovanje v okviru delavskih športnih iger — Niš

Letos proslavljajo naši športniki svoj jubilej. Minilo je namreč dvajset let od ustanovitve delavskih športnih iger. Začeli smo samo z nogometno ekipo, pozneje pa tudi z ostalimi športnimi panogami. Dvajset let je naše nogometno moštvo igralo eno od vodilnih vlog v okviru tekmovanja delavskih športnih iger in vedno dosegalo solidne rezultate. Njena velika odlika je športna in fer igra.

V tem jubilejnem letu je v splošnem delu tekmovanja naša nogometna ekipa zasedla drugo me-

Osnovna organizacija ZSM strokovnih služb v TTI je 5. septembra 1975 organizirala v mali telovadnici osnovne šole Lucijan Seljak posamično prvenstvo v namiznem tenisu za člane vseh osnovnih organizacij ZSM TTI.

Tekmovanje je potekalo v športnem vzdušju dobre tri ure. Najboljše rezultate so dosegli delavci strokovnih služb, med katerimi je tudi sicer potekala najostrejša borba za prva tri mesta.

Doseženi rezultati tekmovanja:

1. Tone Korenjak iz službe kontrole kvalitete,
2. Miha Tene iz tehnološke priprave proizvodnje,
3. Štefan Zrinski iz oddelka za študij dela in časa,
4. Jovo Jotič iz stiskanih izdelkov,
5. Milan Zdešar iz službe kontrole kvalitete.

Ob zaključku tekmovanja so najboljšim tekmovalcem podelili praktična darila.

Nova zmaga Ropreta

Vsako leto prvo soboto v septembru se zberejo v Metliki borci, da obudijo spomine na vojne čase, ko so se z ramo ob ramo borili.

Tudi kolesarji se zberejo, da s svojo vztrajnostjo, požrtvovalnostjo in borbenostjo na svoj način ohranijo tradicijo naših očetov in matere.

Kar 70 se je jih je pognalo s star ta med mladinci. Pot jih je vodila po cestah Bele Krajine do Vinice, pred ciljem pa so morali premagati tudi Gorjance.

Dirka je bila precej razgibana, saj so ji dajali tempo kolesarji Save in pa gostje našega kluba iz Košic (ČSSR). Vse do vzpona na Gorjance ni uspel noben pobeg, tedaj pa je Ropret napadel — uspešno. Do vrha si je pridobil 3 minute prednosti, ki je ni izpustil vse do cilja.

Udovič tudi tokrat ni imel sreče, saj je padel 200 m pred ciljem in izgubil drugo mesto, na cilj je privozil deveti. Ostali so se uvrstili slabše.

Tudi dva kolesarja iz prijateljskih Košic sta se dobro uvrstila na 3. in 4. mesto.

Dirka članov ni bila toliko zanimiva zaradi odsotnosti nekaterih tekmovalcev, ki sodelujejo na sredozemskih igrah v Alžiru.

Tako je ekipa Roga ob odsotnosti našega Valenčiča in bolnega Krakerja slavila brez prave konkurence. Najboljši Savčan je bil Žagar kot 9., ostali pa so nekoliko zatajili.

Na sredozemskih igrah je reprezentanca Jugoslavije v moštveni

Bojan Ropret vodi v tekmovanju za slovensko prvenstvo pri starejših mladincih s 57 točkami. Drugo in tretje mesto pa si delita Mijajlovič (Novoteks) in Škafar (Pomurje) s 54 točkami.

vožnji zasedla 4. mesto (v ekipi je bil tudi Valenčič), v dirki posameznikov pa je bil uspeh ničev, tako da so bili kolesarji eden redkih zastopnikov Jugoslavije, ki so se vrnili brez kolajne.

sto, uvrstila se je takoj za moštvo Bloksignala iz Niša. Samo točka jo je ločila od 1. mesta. Že to je dokaz, da je Vulkanova ekipa igrala odlično. Drugo mesto, osvojeno v zelo močni konkurenci desetih ekip, je velik uspeh. S tako igro naših nogometašev smo popolnoma zadovoljni.

V jesenskem delu tekmovanja čaka naše športnike še tekmovanje v nogometu, kolesarstvu, vlečenju vrvi, rokometu in odbojki.

Razen nogometa se vse druge ekipe merijo tako v moški kot tudi v ženski konkurenci.

Iz Čokota v Savo

Devetindvajset učencev iz osnovne šole »29. november« iz Čokota je odšlo na dvoletno šolanje za kvalificirane gumarske delavce v kranjsko Savo. Z istim avtobusom so pripotovali tudi učenci šole za kvalificirane gumarje iz Niša na zaključno ekskurzijo.

Iz Niša smo odpotovali 30. avgusta ob sedmih zjutraj. Po avtocesti smo vozili z menjajočo hitrostjo zaradi pogojev na cesti, ki so jih narekovali predvsem tuji vozniki. S krajšimi postanki smo prispeli v Ljubljano okoli 9. ure zvečer in prenočili v študentskem domu.

Naslednjega dne smo v Kranju poskrbeli za namestitev učencev v internatu in potem v isti sestavi obiskali Bohinjsko jezero. Videli smo sistem žičnic na Voglu itd. Ob

vračanju smo se ustavili še na Bledu in se proti večeru vrnili v Ljubljano. V ponedeljek smo si ogledali Savo, vodstvo potovanja pa se je med tem časom pogovarjalo s predstavniki Izobraževalnega centra. Po obisku Save smo se poslovili od učencev, ki so ostali na šolanju v Kranju, s skupino učencev iz naše šole v Nišu pa smo obiskali še osnovno šolo v Senčurju, s katero se je pobratila čokotska osnovna šola.

V torek, 2. septembra, smo se okoli 3. ure zjutraj vrnili v Niš utrujeni in zaspani, vendar polni vtisov, ki smo jih prinesli s tega zanimivega, 2000 km dolgega potovanja.

Miodrag Cekić

Najvažnejše je, da je prikolica za KTM

Pot do lastne prikolice je bila precej dolga. Od konference sindikata, skupnosti tozda, sindikalnih skupin, zborov delavcev tozda itd. itd. In končno smo zvedeli konec maja oziroma v začetku junija: »Prikolica je.« Nastal je problem, kje jo postaviti.

Po mnenju večine je bilo odločeno, da jo postavimo k že dose- danjim prikolicam delovne organizacije Sava v Zeleni Laguni v Po-

reču. Stoji naj v zeleni senci borovih krošenj, obdaja naj jo modrina Jadrana, za milo glasbo pa skrbe skržati. Pa ni nič iz tega. Mesto ji je določeno na soncu — na morju je včasih zelo hladno, posebno ponoči. Jadrani tudi ni takoj za naslednjim grmom. Namesto škržatov pa je pristni turistični živ-žav. Pa saj to sploh ni pomembno. Glavno, da prikolica sploh je!

Pleterski

SAVA, glasilo delovne skupnosti industrije gumijevih, usnjenih in kemičnih izdelkov izdaja odbor za informiranje. Glasilo izhaja štirinajstdnevno, glavni in odgovorni urednik Jože Štular. Naslov uredništva: Kranj, Škofjeloška 6, telefon 25-461 int. 482 in 282. Tisk in kličjeji GP Gorenjski tisk Kranj.

List je oproščen temeljnega davka na podlagi mnenja republiškega sekretariata za prosveto in kulturo SRS (št. 621-1/72 z dne 27. marca 1973).

Ciril Kosmač:

Sreča

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

Uranjkarica je imela prvo besedo. Govorila je nezaslišane stvari o nečednih starih; potegnila je iz sv. pisma zgodbe o Suzani in o tistih dveh nemarnih starinah, ki sta jo zasledovala pri kopanju; in ker se ji je ta zgodba zdela prestara in ni osebno nihče poznal ne Suzane ne starcev, se je zatekla v zatolminske grape in povedala resnično zgodbo o sedemdesetletni pregrehi, ki živi tri ure od vsega sveta in ima otroka s svojo lastno hčerjo; videla ga je na lastne oči.

V pozni pomladi je Tinka rodila. Ko je prišla babica v hišo, je Strežek stekel v hram, stulil se je med lese in si z rokami zakril ušesa; vendar pa se mu je zdela, da sliši pretresljive porodnične krike. Tinka je porodila dekletce. Živo in zdravo dekletce, toda bebasto. Po svoji materi je podedovala samo drobne, za spoznanje škilaste oči in črne lase. Strežkova je obupno vila roke, Strežek pa je šel po vasi in,

ko so vprašali po Tinki, je zmajal z glavo in rekel:

»O, saj je imela srečo. Tako majhna pa roditi otroka. Lahko bi bila umrla. Pravi čudež.«

O Tinkinem otroku so veliko govorili, kajti takle porod je na vasi velik dogodek.

»No, zdaj jo je pa doletela sreča. Živa, krščena in še neumna povrh,« je rekel Cestarjev hlapec, ki je bil znan po svojem strupenem jeziku in ki je tiste dni pil, ker je tudi sam nekaj škilil za Tinko.

In od takrat ni Tinkinem otroku nihče rekel drugače kot Sreča. Kakšno ime je deklica dobila pri krstu, nihče niti vedel ni.

Tiste počitnice sem preživel pri svojem prijatelju v Brdih. Domov sem prišel samo trikrat in ostal po nekaj dni pri mami. Tinke sploh videl nisem. Povedali pa so mi, da je ni iz hiše in da se skrivoma odpravlja v svet.

»Kaj pa ji kaže drugega,« so govorili.

In res je v jeseni izginila brez najmanjšega šuma. Celo najbolj jezične ženske so na svoje veliko začudenje izvedele za njen beg šele teden dni kasneje.

Ah, zdaj jo bo pa le doletela sreča,« je govoril Strežek, »saj je že toliko pretrpela.«

Strežkova pa se ni mogla potolažiti. Nakopala si je naduho in pokaljševala vso zimo. Vsa zelišča Pajntarjeve Jere in vsa zdravila in prigovarjanje obeh kramarjev od beneške meje je bilo zaman: na pomlad jo je pobralo. Strežek je pretočil nekaj solzá, kakor se to spodobilo, sam po mrliču prebelil izbo in sam skrbel za Srečo. Zaslužka zdaj ni bilo nobenega. Pa tudi kam bi revež s svojo Srečo. Včasih je šel h kmetom kaj pomagat, da si je zaslužil svoj vsakdanji kruh. Srečo je moral nositi s sabo zavito v veliko volneno zimsko ruto pokojne žene. Polagal jo je v mlado travo na pomladansko sonce na vrstovih njiv, kadar je delal na njivi, ob košnji pa v senco pod redke grme na senožeti. Vaščani pa so pokazali v dejanju veliko več srca in usmiljenja kakor v besedah; vse o pravem času: kadar je človek vreden klobute, mu ne dajaj kruha. Za božič pa je tudi Tinka že poslala nekaj denarja. Strežek je šel od hiše do hiše in bi ga rad vsakomur posebej pokazal. O, zdaj je bilo Tin-

ki dobro, tako je pisala. Končno jo je vendar doletela sreča. Na pomlad ga pride obiskat.

Toda Strežek je čakal zaman. Tinke ni bilo ne na pomlad ne na jesen. Denar pa je pošiljala vsak mesec.

Sreča pa je rasla in rasla. Postavila se je na noge in shodila. Postajala je iz dneva v dan nasilnejša. Strežek jo je komaj krotil. Če je le mogla, je stekla na cesto, strgala s sebe vso obleko, dirjala po vasi, se zaganjala v ljudi in se smejala z večnim, votlim, mrzlim smehom. Samo nekaj je bilo človeškega in kar mikavnega na njej: jamice so se ji dolble v lica kakor Tinki. Strežek jo je le stežka uganjal. Kadar je kam šel, jo je zgrabil in s širokimi trakovi privezal na posteljo, dokler je bila še majhna in ni trgala vezi. Ko pa je zrasla, je sam stesal kurnik in jo s solznimi očmi zapiral vanj. To življenje s Srečo se mu je poznalo na duši in na telesu: lezel je vase in postajal čudaški, govoril je glasno sam s sabo in roke so se mu tresle. Postal je naglušen in če je kdo kaj zatulil vanj, je zmerom zamomljal:

»Da, zdaj pa zdaj, sreča jo je doletela. Na pomlad pride.«

Zahvala

Spoštovani sodelavci

V imenu upokojencev Save se vam iskreno zahvaljujem za denar — regres, ki smo ga vsi z velikim veseljem sprejeli. Iskrena hvala za pozornost — da nas niste pozabili. Želimo vam mnogo uspehov pri vašem delu.

Francka Pajcar

LEPA POTEZA!

KAJ PA UPOKOJENCI PROTEKTOR-KTM?!

ŽALUJOČI OSTALI

Odgovor na vprašanje

V letu 1975, ki ga lahko imenujemo prehodno leto, so dislocirani STOZD-i izvajali politiko socialnega varstva in družbenega standarda tako kot so jo imeli v svojih internih aktih nakazano in v skladu z razpoložljivimi sredstvi. Tako so imeli dislocirani STOZD-i sklad skupne porabe v uporabi svoje pristojnosti.

O politiki in višini delitve regresov v letu 1975 za delavce na območju Kranja in Vrhnike, smo jih obvestili.

Pisali so vam

Iz Svilanjca v Srbiji se nam to pot oglašja Drago Vidic in se zahvaljuje za redno pošiljanje glasila, obenem pozdravlja vse sodelavce pri gumiranju korda in vse Savčane. Njegov naslov je:

Drago Vidic VP 1709/16 35210 Svilanjac

P. s. uredništva:

Drago, veseli nas, da ti je naše glasilo všeč, in da rad prebereš vse, od začetka do konca. Seveda bomo o športnih dogodkih pisali tudi v bodoče, tako da boš z vsemi športniki »podvigli« Savčanov na tekočem.

Urednik

Zahvala

Ob upokojitvi se najtopleje

zahvaljujem

vsem sodelavcem TOZD KET za izkazano pozornost. Sodelavcem kot tudi celotnemu kolektivu želim še mnogo delovnih uspehov.

Ivan Kljunc

Ob smrti mojega moža

JOZETA MUSULINA

se zahvaljujem organizacijam v Savi za denarno pomoč in venec, za pogrebno slovesnost in govor. Zahvaljujem se tudi vsem sodelavcem za venec, izrečeno sožalje in spremstvo na njegovi zadnji poti.

Žalujoča žena Pavla

In memoriam

JOŽE MUSULIN

Zopet je neizprosna smrt posegla po našem sodelavcu, človeku v najlepši dobi življenja, starem komaj 51 let.

Mislím, da je malo ljudi v našem kolektivu, ki te, dragi Jože, niso poznali kot dolgoletnega vulkanizerja veloplášev in nazadnje kontrolorja. Rojen si bil v Brišti pri Metkoviču v Dalmaciji. Ze v rani mladosti si moral izkusiti vse hudo, kar je vojna vihra prinesla nad naš narod. Nemirna mladost, ko se človek komaj začne zavedati samega sebe, stalna borba za obstanek, borba za vsakdanji kruh, krivice nad teboj in našim narodom, so mladega človeka globoko pretresle, nujno so morale pustiti tudi globoke posledice. Uprl si se vsem tem krivicam, vstopil v narodno osvobodilno vojsko, kjer si kot borec III Krajiške brigade dobil visoko priznanje.

Po vojni si se 1956. leta zaposlil v velopnevmatikarni v tovarni »Sava«. Svojo živ-

ljenjsko pot, svoje ambicije, težnje in želje si povezoval z izgradnjo naše nove družbe in z uspehi naše tovarne. Sodelavci so te cenili, bil si del njih, vedno pripravljen s prijateljsko besedo dvigniti moralo sotovarišem. Le počasi bomo doumeli praznino, ki je nastopila in le počasi se bomo zavedali, kakšno pot si prehodil, kaj si za nas pomenil in kako te bomo pogrešali.

Več kot tri desetletja dela, najbolj ploda leta človeškega ustvarjanja od mladostnega poleta do zrelih pogledov na življenje in čas, katerega aktivni sopotnik si bil dragi Jože, je tako tragično in za vedno prekinjeno.

Dragi Jože, nimamo pri-mernih besed, da bi lahko povedali vse tvoje želje, cilje in ideale, za katere si se boril in živel. Teško je izraziti to, kar občutimo sedaj ob tvoji prerani smrti.

Z žalostjo v srcu in z najlepšimi spomini na te se od tebe za vedno poslavljamo.